

Per 2020*

1. Firm of the Future
2. Instituut Verantwoord Medicijngebruik
3. UV Smart
4. Logistics Community Brabant
5. Alive to Earth
6. Amgen
7. Alliance Healthcare
8. Saltro
9. Basalt
10. Interzorg
11. Healthy Ageing Network Northern Netherlands (HANNN)
12. Act4Health
13. Chiesi
14. ASVZ
15. Bayer
16. Bristol Myers Squibb
17. Constantis
18. De Geneeskunde Student
19. Enappgy
20. Erasmus MC
21. Groenendijk
22. De Nederlandse Vereniging van Heelkunde / Netwerk Groene OK
23. Hogeschool Rotterdam
24. Johnson & Johnson
25. Kersten Hulpmiddelen
26. MINT Zorgadvies
27. Radboudumc
28. Simple Comply
29. Marga Klompe (SZMK)
30. TOSCA

- 31. Voedingscentrum
- 32. Werkgroep Zorg 2025
- 33. Westerkim
- 34. Wilhelmina Ziekenhuis Assen
- 35. G*zicht
- 36. KNMG
- 37. Less2Care
- 38. Bayer
- 39. Stichting Espria en haar bedrijfsonderdelen, te weten de Trans, GGZ Drenthe, SSC en Facilitair Bedrijf, Evean, Icare VVT, Icare Jeugdgezondheidszorg, Zorggroep Meander en Zorgcentrale Noord

**Dit bestand wordt gedurende het jaar aangevuld wanneer nieuwe partners zich aansluiten.*

Inleiding

Dit document wordt als bijlage opgenomen bij de Green Deal zorg 2.0 C226. Met de ondertekening van het document bevestigt u uw bijdrage aan de versnelling van de verduurzaming van de zorgsector. En stemt u in met de algemene en de specifieke overwegingen van de Green Deal C226. Artikel 1 en 2 van de Green Deal 226 zijn overgenomen in dit document.

Artikel 1: Doel

- a. Doel van de Green Deal is gezamenlijk verduurzaming van de zorgsector te versnellen.

Artikel 2: Inzet en acties alle Partijen gezamenlijk

1. De partijen van de Green deal verduurzamen de zorg door:

- A. De CO₂ – emissie van de zorgsector terug te dringen;
- B. circulair werken te bevorderen;
- C. de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
- D. en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

1. Firm of the Future

Inzet en acties van Firm of the Future op:

- Terugdringen CO₂-uitstoot
- Circulair werken
- Minder medicijnresten in het water
- Gezondheidsbevorderende werk- en leefomgeving

Firm of the Future spant zich in om zorginstellingen actief te ondersteunen bij hun integrale duurzaamheidsvraagstukken.

Firm of the Future helpt zorginstellingen op het gebied van integrale duurzaamheidsvraagstukken. Onze focus ligt op het opstellen en implementeren van duurzaamheid programma's, duurzame en circulaire innovaties en het creëren van veerkracht ter ondersteuning van de transformatie naar een duurzame zorgsector. Wij zijn duurzaamheidsexperts met een duidelijke visie op diverse duurzaamheidsvraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening, energietransitie, mobiliteit, maatschappelijk verantwoord inkopen, circulaire economie, biodiversiteit, klimaatadaptatie, etc.

Delen van kennis en kunde

Firm of the Future deelt haar duurzaamheidsexpertise binnen de zorgsector door het opleiden van professionals, het geven van workshops en het organiseren van bijeenkomsten. Daarnaast vullen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid in door pro bono projecten en social return.

Duurzaamheidsprogramma (Klimaatplan)

Firm of the Future is gespecialiseerd in het vormgeven en implementeren van duurzaamheidsprogramma's (een klimaatplan). Wij ondersteunen de zorgsector door een integrale kijk op duurzaamheid en de vertaling te maken van ambities naar concrete acties en maatregelen. Wij borgen kennis in zorginstellingen, zorgen wij voor de opzet van een monitoringsysteem en werken nauw samen met de mensen.

CO₂ -voetafdruk

Om de CO₂-uitstoot van de zorg terug te dringen met 49% in 2030 is inzicht noodzakelijk. Firm of the Future is gespecialiseerd in het opstellen van de CO₂-voetafdruk. Hierin brengen we alle directe en indirecte emissies van zorginstellingen in beeld. De voetafdruk van zorginstellingen fungeert als nulmeting voor het verder formuleren van reducerende acties en maatregelen.

Monitoring (SDG-Dashboard)

De Sustainable Development Goals (SDG's) vragen om nieuwe stuurinformatie. Op welke kritische prestatie indicatoren (KPI's) kan de zorgsector sturen en hoe dragen deze bij aan de SDG's? Onze overtuiging is dat duurzaamheid omarmen begint met transparantie en inzicht. Daarom hebben wij een dashboard ontwikkeld dat gekoppeld is aan de 17 SDG's. Firm of the Future helpt om de juiste KPI's te bepalen, data te identificeren en het SDG-Dashboard op te zetten.

Duurzame transformaties

Sturen op gedrag is een essentieel onderdeel van duurzame transformaties en bepalend voor de

mate van succes. Onze transformatie managers begeleiden zorginstellingen door gebruik te maken van inzichten uit de natuur, de bedrijfseconomie, de techniek en verander- en projectmanagement. Hierbij staat de mens centraal en delen we graag onze kennis.

2. Instituut Verantwoord Medicijngebruik

Inzet en acties van het Instituut Verantwoord Medicijngebruik (IVM)

- a. Het Instituut Verantwoord Medicijngebruik zet zich in voor medicijnresten uit water, circulair werken en CO₂-reductie.
- b. Het Instituut Verantwoord Medicijngebruik spant zich in om de kwaliteit, veiligheid, betaalbaarheid én duurzaamheid van medicijngebruik te verbeteren. Het IVM doet dat door beleid en wetenschap te vertalen naar praktische handvatten voor iedereen die in de dagelijkse praktijk met medicijnen te maken heeft. Daarmee wil het IVM een wezenlijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van de farmaceutische zorg en daarmee aan het welzijn van mensen.

Al 25 jaar biedt het IVM een breed pakket van producten en diensten voor zorginstellingen, zorgverleners, zorgverzekeraars en bedrijven, overheden, patiënten-, belangen-, en beroepsorganisaties. Producten en diensten waarmee het IVM kennis verspreidt en implementeert om de farmaceutische zorg te verbeteren. Bij het IVM werken apothekers, artsen, andere medische professionals en experts op het gebied van medicatie- en communicatieprocessen.

- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen

Het IVM draagt actief bij aan het terugdringen van medicijnresten in het water. Zij doet dit door:

- voorlichten van het zorgveld en publiek over een correcte omgang met medicijnafval en bijbehorende hulpmiddelen (spuiten/naalden/plaszakken) via leermateriaal en bewustwordingscampagnes
- (mede) ontwikkelen en implementeren van nieuwe richtlijnen over het correct omgaan met medicijnafval
- verspilling van medicatie terugdringen: steunen van initiatieven op dit terrein en ontwikkelen, verspreiden en implementeren van leermaterialen voor zorgverleners
- activiteiten op terrein van demedicalisering: mede ontwikkelen en implementeren van richtlijnen voor afbouwen van medicatie en het ontwikkelen/verspreiden van leermateriaal onder zorgverleners
- uitvoering van projecten met partners om medicatie-therapietrouw bij patiënten te bevorderen. Het IVM focust zich daarbij op het ontwikkelen van leermaterialen en op implementatie-activiteiten
- samenwerking met ondernemingen die (technologisch) innoveren om efficiënter gebruik van medicatie te bevorderen. Het IVM wil deze innovaties verspreiden binnen het zorgverlenersveld

Circulair werken te bevorderen

- Het IVM maakt zich sterk voor hergebruik van medicatie en van medicatiegrondstoffen.
- Het IVM ontwikkelt implementeert en verspreidt daarbij nieuwe werkwijzen of bevindingen. Bijvoorbeeld via leermaterialen, richtlijnen, scholingen of communicatiemiddelen met inbreng van medisch-farmaceutische professionals binnen en buiten de organisatie.
- De CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen
- Het IVM draagt bij aan het terugdringen van de CO₂-emissie door zich hard te maken voor demedicalisering en tegengaan van verspilling van medicijnen
- Het IVM draagt bij aan het terugdringen van de CO₂-emissie door te ondersteunen bij (de implementatie) van e-health-oplossingen

3. UV Smart

Inzet en acties van UV Smart

UV Smart is zich als leverancier van medische hulpmiddelen bewust van haar bijdrage aan verduurzaming in de zorg. We willen de effecten op het milieu terugdringen op die terreinen waarop wij het meeste invloed hebben, waarbij wij denken vooral milieu en gezondheidswinst te behalen in het reduceren van het gebruik van schadelijke chemicaliën.

Creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

- *Geen schadelijke chemicaliën of vloeistoffen*

UV-C desinfectie maakt geen gebruik van schadelijke chemicaliën of vloeistoffen en draagt daardoor bij aan een veiligere werk- en zorgomgeving voor zorgprofessionals en patiënten / bewoners.

- *Minimaliseren verspreiding micro-organismen*

UV-C desinfectie (high level desinfectie) is in staat om schadelijke micro-organismen onschadelijk te maken en zorgt er daardoor voor dat er veilig gewerkt kan worden met alle medische instrumenten en apparatuur en die in aanmerking komen voor desinfectie. Het risico op verspreiding van micro-organismen wordt geminimaliseerd. Hierdoor dragen we bij aan een veiligere zorgomgeving.

De CO2 emissie van de zorgsector terug te dringen

- *Vermindering verbruik van water*

UV-C desinfectie maakt geen gebruik van water en reduceert daarmee Co2.

Toelichting: water en energie zijn gekoppeld. Waterverbruikende processen vragen naast de 'intake' van water vaak ook om (intern) transport, filtering, verwarming of verkoeling en benodigde processen om het water te zuiveren voor lozing. Ook in die gevallen vertaalt een kleinere watervoetafdruk rechtstreeks naar minder energieverbruik. En natuurlijk naar een lagere afrekening voor gebruiks- en lozingsrechten.

- *Afvalreductie*

De huidige standaard voor het desinfecteren van niet kritische en semi kritische medische instrumenten en apparatuur is (vaak) het gebruik van een doekje om te reinigen en een doekje om te desinfecteren. Met UV-C desinfectie worden desinfectiedoekjes overbodig, hiermee wordt een hoeveelheid afval gereduceerd.

Huidige desinfectie methode kunnen schade brengen aan medische instrumenten en apparatuur waardoor vervanging vaker nodig is. UV-C desinfectie brengt geen schade toe waardoor de levensduur van instrumenten kan worden verlengd. Daarnaast kan door de UV-C technologie medische instrumenten en apparatuur vaker worden hergebruikt wat de hoeveelheid afval reduceert.

- *Groene stroom*

Op het hoofdkantoor van UV Smart wordt er gebruik gemaakt van groene stroom, LED verlichting en stimuleren we collega's om met de fiets naar kantoor te komen.

- *Voorraad*

Door de snelle desinfectie van de D60 kan de TaT verkort worden van 4-6 uur naar 15min. Hieronder is minder intern transport nodig en kunnen er meer patiënten worden behandeld met minder medische instrumenten. Hierdoor kan de voorraad worden verminderd.

Circulariteit

- *Recycling*

Kapotte UV-C lampen worden aangeboden voor recycling.

- *Partners*

Wij voelen ons verantwoordelijk voor het leveren van veilige en goede producten en werken daarom nauw samen met onze leveranciers. Het is hierbij een voorwaarde dat onze leveranciers meedenken en ook een bijdrage leveren in het (indirect) verduurzamen van de zorg. En van onze partners is actief bezig met afvalscheiding, recycling en is voornemens om CO2 neutraal te gaan ondernemen.

4. Logistics Community Brabant

Inzet en acties van Logistics Community Brabant

- a. Logistics Community Brabant (LCB) heeft als missie om innovaties te realiseren in de zorgsector door het verbinden van ondernemers, overheid, onderwijs en onderzoek. Zorglogistiek omvat alle beweging van begin tot eind van de keten, waarbij er waar mogelijk in combinatie met andere themas zoals Smart Industries en Leefbare Stad, voortdurend gezocht wordt naar het verduurzamen van de zorg.
- b. Logistics Community Brabant spant zich in om als verbindende schakel te fungeren tussen lokale, regionale en landelijke partijen door samenwerking op te zetten of aan te sluiten bij bestaande coalities, ter versnelling en versterking van de ontwikkeling van een duurzame zorg.
- c. LCB zet zich in om de zorg te op innovatieve wijze verduurzamen door het **circulair werken** te bevorderen en te onderzoeken of medicatie her uitgegeven kan worden, waardoor er minder verspilling is.
- d. Logistics Community Brabant spant zich in om **minder medicijnresten in het oppervlakte- en grondwater** te laten komen door inleverbereidheid van medicijngebruikers te vergroten waardoor er meer restmedicatie geretourneerd wordt naar de daarvoor bestemde plaatsen. Daarnaast spant het LCB zich in om passende inlevermogelijkheden te creëren voor het inleveren van restmedicatie, waardoor er minder verspilling zal zijn. Dit zal in samenwerking met lokale en regionale partijen worden gedaan.
- e. Logistics Community Brabant spant zich in om de zorg te verduurzamen door het inzetten en versterken van capaciteitsmanagement in zorginstellingen. Door het juist inzetten van mens en middel en dit op elkaar af te stemmen, neemt de werkdruk af en stijgt de efficiëntie. **Dit bevordert de leefomgeving en gezondheid van iedereen**

5. Inzet en acties van Alive to Earth

- a. Alive to Earth zet zich in voor CO₂-reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Alive to Earth spant zich in om zowel reductie als compensatie van CO₂-uitstoot in de zorg te realiseren. Door advies, onderzoek en begeleiding helpen we CO₂-uitstoot terug te dringen en de zorg zo milieuvriendelijk mogelijk te maken. Voor die aspecten waarbij dit (nog) moeilijk te realiseren is, compenseren we de uitstoot door bomen te planten. Wij zien er op toe dat deze bomen niet alleen klimaatverandering tegen gaan, maar ook zo goed mogelijk bijdragen aan o.a. het herstel van biodiversiteit, educatie van jongeren en voedselvoorziening in ontwikkelingslanden, waaronder Tanzania.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
 - de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;
 1. Door hoogwaardige CO₂-meting en CO₂-compensatie aan te bieden aan zorginstellingen met oog voor mens en natuur.
 2. Door advies, onderzoek en begeleiding aan te bieden aan zorginstellingen ter vermindering van de CO₂-uitstoot.
 - circulair werken te bevorderen; de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;

Door advies, onderzoek en begeleiding aan te bieden aan zorginstellingen.
 - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
 1. Door bomen te planten die de biodiversiteit herstellen, de schoonheid van de leefomgeving vergroten en aardverschuivingen in bergachtig gebied tegengaan.
 2. Door milieuvriendelijke wenskaarten aan te bieden aan bezoekers van zorginstellingen die kunnen uitgroeien tot bomen en planten.
 3. Door advies, onderzoek en begeleiding aan te bieden aan zorginstellingen.

6. Inzet en acties van Amgen Nederland

Amgen Nederland spant zich in om, samen met haar partners en leveranciers, de geneesmiddelensector verder te verduurzamen. Wij kijken daarbij niet alleen naar alle fasen van de levenscyclus van een geneesmiddel (geneesmiddelenontwikkeling- en onderzoek, productie, marktphase en afvalverwerking) maar ook naar de verduurzaming van de gehele gezondheidszorg in Nederland.

De betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg staan onder druk als gevolg van de vergrijzing, meer aandoeningen die chronisch worden en het aantal behandelmogelijkheden wat toeneemt. Wij helpen de zorg duurzaam en effectief te houden voor toekomstige generaties. Dit doen we door onze bijdrage om de gezondheidszorg te transformeren naar een model waarbij behandelingen worden beloond naar het *resultaat* en de *waarde* voor de patient. Deze uitkomstgerichte oftewel waarde gedreven zorg resulteert in efficiëntere zorg door optimale inzet van alle middelen, inclusief geneesmiddelen. Daarnaast zetten wij ons in voor een betere preventie waardoor toekomstige zorgkosten worden vermeden. Ook in de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen streeft Amgen naar een actieve bijdrage aan verduurzaming van de zorg, bijvoorbeeld door het ontwikkelen en produceren van biosimilars. Een biosimilar is een geneesmiddel dat zo is ontwikkeld dat het gelijkwaardig is met een bestaand biologisch geneesmiddel. Biosimilars bieden de mogelijkheid om een grotere groep patiënten toegang te verlenen tot onmisbare geneesmiddelen.

Tevens zijn er meerdere initiatieven en inspanningen die concrete resultaten hebben opgeleverd ter verbetering van de CO₂-emissies; het circulair werken en het bevorderen van een gezond leefklimaat in onze operatie.

Recente voorbeelden van acties ter reductie van de CO₂-emissie zijn bijvoorbeeld:

- Energieneutraal entreegebouw dat in juli 2019 in gebruik is genomen. Het pand heeft hoogst haalbare energielabel, A++++ gekregen;
- In 2019 heeft Amgen Nederland een nieuw mobiliteitsbeleid ingevoerd. Hierbij wordt de keuze vergemakkelijkt voor het kiezen van een elektrische auto, ongeacht merk en zijn (e lektrische) fietsen onderdeel van een aantrekkelijk fietsplan voor alle werknemers. Het doel is om de CO₂-uitstoot te verminderen en in de toekomst CO₂ neutraal te worden. Afgelopen jaar zijn van alle nieuw gekozen lease-auto's 42,5% elektrisch. Ons totale lease wagenpark bestaat nu voor bijna 20% uit elektrische auto's.
- Door investeringen in slimme technologie stimuleren wij virtueel en flexibel werken, dit bevordert het welzijn van onze medewerkers en het vermindert de werk-ge relateerde reizen en verkeersstromen.
- Het dak van het eerder genoemde entreegebouw is volledig bedekt met zonnepanelen die zorgen voor een energie-neutraal gebruik van het gebouw, de resterende energie komt ten goede aan het aangrenzende Amgen kantoorgebouw.

Amgen bevordert circulair werken om verspilling in de hele keten te voorkomen door onze aandacht op transportstromen, verbruik van materialen, energie en water. Het gebruik van water¹ en afvalwater dringen wij elk jaar verder terug. De buitenvijver wordt gevuld met opgevangen regenwater en binnen de organisatie wordt afval gescheiden. Zo gebruiken wij in onze 'clinical operations' retourverpakkingen waardoor deze complexe koelingsverpakkingen opnieuw gebruikt konden worden (CREDO project). Het gehele kantorencomplex is voorzien van energiezuinige LED verlichting en in het atrium is het glazen plafond voorzien van speciaal glas dat warmteregulerend werkt. Daarnaast is de computerruimte van het hoofgebouw zodanig aangepast dat er weinig tot geen energie wordt verspild aan het koelen van de apparatuur. Er wordt alleen gebruik gemaakt van groene energie. Omdat de geneesmiddelen die Amgen in Nederland op de markt brengt, voornamelijk 'biologicals' zijn, die in het lichaam worden afgebroken, belanden er geen medicijnresten in het oppervlaktewater en grondwater. Om deze reden onderneemt Amgen geen specifieke acties om de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen in haar operatie, maar geeft haar medewerkers wel de mogelijkheid om gebruikte (niet-Amgen-specifieke) medicijnen te retourneren in speciale retourboxen.

Wij richten ons ook op de sociale aspecten van duurzaamheid door bij te dragen aan de gezondheid & het geluk van de medewerkers en door onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Zo hebben we een vitaliteitsprogramma en sportfaciliteiten, waaronder een tennisveld en een gym, voor medewerkers, we¹ <https://wwwext.amgen.com/responsibility/environmental-sustainability/performance/water/>

Ook zijn al jaren hoofdsponsor van de Breda Singelloop en organiseren diverse activiteiten waarin medewerkerskleding of speelgoed kunnen doneren voor verschillende instellingen. Dit jaar hebben wij onze paasattenties aan de Voedselbank en ouderencentrum Raffy gedoneerd. Tevens heeft de Amgen Foundation lokale samenlevingen ondersteund en hebben wij een donatie namens hen kunnen doen aan de Nederlandse Voedselbank en de 'Vrienden van Amphibia'. Een speciaal 'matching programma' zorgt dat medewerkers een schenking kunnen doen naar een aantal gekozen goede doelen in Nederland, de Amgen Foundation verdubbelt deze schenking.

Door aan te sluiten aan ondertekening van de Green Deal Duurzame Zorg bevestigt Amgen Nederland haar inspanningen voor CO₂-reductie, circulair werken, terugdringen van medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater en om een gezonde leefomgeving binnen en buiten zorginstellingen te creëren.

7. Inzet en acties van het Instituut Verantwoord Medicijngebruik (IVM)

- a. Het Instituut Verantwoord Medicijngebruik zet zich in voor medicijnresten uit water, circulair werken en CO₂-reductie.
- b. Het Instituut Verantwoord Medicijngebruik spant zich in om de kwaliteit, veiligheid, betaalbaarheid én duurzaamheid van medicijngebruik te verbeteren. Het IVM doet dat door beleid en wetenschap te vertalen naar praktische handvatten voor iedereen die in de dagelijkse praktijk met medicijnen te maken heeft. Daarmee wil het IVM een wezenlijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van de farmaceutische zorg en daarmee aan het welzijn van mensen.

Al 25 jaar biedt het IVM een breed pakket van producten en diensten voor zorginstellingen, zorgverleners, zorgverzekeraars en bedrijven, overheden, patiënten-, belangen-, en beroepsorganisaties. Producten en diensten waarmee het IVM kennis verspreidt en implementeert om de farmaceutische zorg te verbeteren. Bij het IVM werken apothekers, artsen, andere medische professionals en experts op het gebied van medicatie- en communicatieprocessen.

Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen

Het IVM draagt actief bij aan het terugdringen van medicijnresten in het water. Zij doet dit door:

- voorlichten van het zorgveld en publiek over een correcte omgang met medicijnafval en bijbehorende hulpmiddelen (spuiten/naalden/plaszakken) via leer materiaal en bewustwordingscampagnes
- (mede) ontwikkelen en implementeren van nieuwe richtlijnen over het correct omgaan met medicijnafval
- verspilling van medicatie terugdringen: steunen van initiatieven op dit terrein en ontwikkelen, verspreiden en implementeren van leer materialen voor zorgverleners
- activiteiten op terrein van demedicalisering: mede ontwikkelen en implementeren van richtlijnen voor afbouwen van medicatie en het ontwikkelen/verspreiden van leer materiaal onder zorgverleners
- uitvoering van projecten met partners om medicatie-therapietrouw bij patiënten te bevorderen. Het IVM focust zich daarbij op het ontwikkelen van leer materialen en op implementatie-activiteiten
- samenwerking met ondernemingen die (technologisch) innoveren om efficiënter gebruik van medicatie te bevorderen. Het IVM wil deze innovaties verspreiden binnen het zorgverlenersveld

Circulair werken te bevorderen

- Het IVM maakt zich sterk voor hergebruik van medicatie en van medicatiegrondstoffen. Het IVM ontwikkelt, implementeert en verspreidt daarbij nieuwe werkwijzen of bevindingen. Bijvoorbeeld via leer materialen, richtlijnen, scholingen of communicatiemiddelen met inbreng van medisch-farmaceutische professionals binnen en buiten de organisatie

De CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen

- Het IVM draagt bij aan het terugdringen van de CO₂-emissie door zich hard te maken voor demedicalisering en tegengaan van verspilling van medicijnen
- Het IVM draagt bij aan het terugdringen van de CO₂-emissie door te ondersteunen bij (de implementatie) van e-health-oplossingen

8. Inzet en acties van Alliance Healthcare Nederland

1. Alliance Healthcare Nederland zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
2. Alliance Healthcare Nederland wil, vanuit haar doel, waarden en gedragingen, zich inspannen om toonaangevend te zijn op het gebied van geïntegreerde apotheek-, welzijns-, en zorgoplossingen. Verantwoordelijkheid, aandacht en innovatie zijn kernwaarden naar ons toe om mensen een gezond en gelukkig leven te laten leiden.

Onze organisatie zal zich inzetten om geneesmiddelen op maat toe te passen en daarmee spillage te voorkomen. Dit doelmatig inzetten van geneesmiddelen wordt onder andere bereikt door middel van het aanbieden van farmacogenetische tests (pijler 3).

Daarnaast sponsoren wij het internationaal kankerfonds EORTC en Vit amin Angels, een programma ter voorkoming van ondervoeding bij pasgeborenen in landen waar gezinnen daar geen toegang toe hebben (pijler 4).

Ook binnen ons zorgbedrijf zet Alliance Healthcare zich in om de gezondheid van haar werknemers te bevorderen. Gekeken wordt daarbij naar diversiteit en langdurige contracten met haar werknemers (pijler 4).

C. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

De CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;

Circulair werken te bevorderen;

De hoeveelheid medicijnresten in oppervlakte wateren grond water terug te dringen;

en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorg instellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

9. Inzet en acties van Saltro:

- a. Saltro zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Saltro spant zich in om:
 - Inkopen van groene energie en hierbij de CO2-uitstoot te reduceren,
 - Het scheiden van afval, onderzoeken hoe de afvalstroom verminderd wordt en producten hergebruikt kunnen worden,
 - De bewustwording te vergroten bij de medewerkers en bezoekers, zodat ook zij een bijdrage leveren aan het verduurzamen van de bedrijfsvoering van Saltro.

Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen; Saltro koopt de elektriciteit duurzaam in door middel van groene energie.
- circulair werken te bevorderen; Scheiden van afval, het verduurzamen van de inkoopafdeling en afspraken met leveranciers voor verpakkingsmateriaal dat makkelijk te scheiden is en hergebruikt kan worden en het verminderen van verpakkingsmateriaal.
- Saltro maakt dit naar buiten zichtbaar door het keurmerk Milieuthermometer Zorg.

9. Inzet en acties van Basalt

1. Basalt zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
2. Basalt spannen zich in om de thermometer Milieuplatform Zorg binnen de organisatie te implementeren binnen nu en de komende vijf jaar. Tevens zal Basalt een CO2 Routekaart zorgvastgoed opstellen en deze actief beheren binnen haar vastgoedontwikkelingen.
3. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;

circulair werken te bevorderen;

de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;

en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

10. Inzet en acties Interzorg

Wij dragen bij aan een duurzaam Interzorg door ons bewust te zijn dat wij met elkaar zorg moeten dragen voor elkaar, net als voor onze omgeving en dat wij ons in ons handelen daarom moeten richten op die keuzes die positieve maatschappelijke gevolgen hebben voor nu en in de toekomst .

Interzorg Noord-Nederland ondertekent de Green Deal 'Duurzame Zorg voor een gezonde toekomst' en zet zich daarmee in voor de volgende thema's :

- CO 2-reductie;
- Circulair werken;
- Medicijnresten uit water;
- Een gezond makende leef- en verblijfsomgeving.

b. Interzorg Noord-Nederland onderschrijft artikel 5 'Inzet en acties Zorgaanbieders' uit de Green Deal 'Duurzame Zorg voor een gezonde toekomst' . Dit betreft de volgende punten:

- De zorgaanbieders spannen zich in voor de duurzaamheidsdoelstellingen op de thema's energiegebruik en CO2-emissie, circulair werken, medicijnresten uit het afvalwater en gezond makende leef- en verblijf omgeving.
- De Zorgaanbieders maken dit naar buiten zichtbaar.
- De Zorgaanbieders werken in dit kader ook mee aan de routekaart 'CO 2 neutraal 2050'. De Rijksoverheid en de Brancheorganisaties zullen de instellingen daarbij ondersteunen.
- De Zorgaanbieders zijn in het kader van de Green Deal bereid kennis te delen en hierover te communiceren met andere zorginstellingen zodat via samenwerking de gehele zorg duurzaam gaat werken.

c. Interzorg Noord-Nederland spant zich in om stapsgewijs de organisatie steeds verder te verduurzamen op de onderdelen:

- Mens/ People: iedereen die in- en extern betrokken is bij de organisatie, zowel individueel als in het kader van samenwerkingsverbanden.
- Aarde/ Planet: de leef- en werkomgeving en in groter verband de aarde.
- Gezond financieel klimaat/ Profit : duurzame oplossingen die op termijn financieel voordeel genereren dat ten goede komt aan een toenemende verduurzaming van de organisatie .

d. Bovengenoemde inspanningen worden door Interzorg Noord-Nederland vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

Algemeen

1. Het vergroten van bewustwording en algemene kennis bij medewerkers, cliënten en betrokkenen over onderwerpen zoals klimaatverandering, energietransitie, circulariteit en inclusieve samenleving.
2. Het faciliteren van de medewerkers in het verduurzamen van de processen.

De CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen.

3. Het vervangen van de oudere locaties uit de vastgoedportefeuille van Interzorg door duurzame toekomstbestendige energie neutrale gebouwen (BENG/ BENG-overstijgen)
4. Het structureel verlagen van de CO₂-missie van de overige locaties door het gebouw- gebonden energiegebruik te verlagen via een toename van duurzame energie.
5. De CO₂-emissie van het zakelijk - en goederenverkeer te verlagen door het transport naar het Servicecentrum en de woonlocaties te stroomlijnen en verduurzamen en het wagenpark van Interzorg te verduurzamen.
6. Het aangaan van samenwerkingscontracten met meer regionale leveranciers en bedrijven.

Circulair werken

7. Het inkoopproces van Interzorg zo efficiënt mogelijk stroomlijnen en digitaliseren in samenwerking met de verschillende partners op dit terrein.
8. Onderzoek doen bij welke leveranciers (eten & drinken, facilitaire en medische dispo) een vermindering van verpakkingsmateriaal gerealiseerd kan worden door hergebruikt.

De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen.

9. Medewerking verlenen aan (toekomstig) onderzoek naar het verminderen van medicijngebruik in water.
10. Protocollen ten behoeve van medicijnveiligheid inclusief afvoer (vaste en vloeibare) restanten medicijnen per locatie meer bekendheid geven met als doel voorlichting, bewustwording en gedragsverandering .
11. Onderzoek doen naar gebruik en afvoer cytostatica en röntgenstoffen en beleid hier opstellen.

Door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid iedereen bevordert.

- Een tevreden cliënt is ons uitgangspunt.
- Eten & drinken zijn een 'genietmoment' en alle kleding kan gewassen worden en snel weer schoon terug.
- Binnen het duurzame Servicecentrum wast en kookt Interzorg zelf met regionale, duurzame producten en seizoensgebonden.

11. Healthy Ageing Network Northern Netherlands (HANNN)

Inzet en acties van Healthy Ageing Network Northern Netherlands

a. Healthy Ageing Network Northern Netherlands zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

b. Healthy Ageing Network Northern Netherlands spant zich in om een gezonde en duurzame leefomgeving een stapje dichterbij te brengen door:

- kansen voor samenwerking en verbetering te scouten
- ons sterk te maken voor een gezonde en duurzame leefomgeving in beleidsdiscussies
- kennis te delen en bewustwording te creëren
- relevante partijen bij elkaar te brengen en gezamenlijk te zoeken naar oplossingen.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op de volgende pijlers:

- de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
- Door middel van de oprichting en aansturing van het Netwerk Medicijnresten Noord-Nederland, een netwerk bestaande uit 19 noordelijke organisaties dat zich inzet voor minder medicijnresten in water en meer gezonde jaren in Noord-Nederland. Op systematische wijze werkt dit consortium aan evidence based oplossingen in de keten ter voorkoming van medicijnresten in water, van preventie van ziekte tot innovatieve zuiveringstechnieken.
- en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
- Met de gezond wonen scan, een inventarisatietool die inwoners en beleidsmakers helpt vat te krijgen op de staat van de gezonde woonomgeving
- Onze bijdrage aan beleidsdiscussies van noordelijke provincies en gemeenten over de invulling van omgevingsvisies
- Met onze kennis over de gezonde voedselomgeving. Hoe creëer je een omgeving die (onbewust) bijdraagt aan een gezonde voedselkeuze?

- Met de kennis en samenwerkingen naar aanleiding van ons congres 'Building the Future of Health', over de gezonde zorgomgeving van de toekomst
- Onze voortdurende gesprekken met gemeenten, zorginstellingen, bedrijven en burgerinitiatieven over het creëren van een leefomgeving die bijdraagt aan Meer Gezonde Jaren

|

12. Act4Health

Inzet en acties van International Federation of Medical Students' Associations The Netherlands (hierna te noemen IFMSA-NL), (inter)nationale organisatie van medisch georiënteerde studenten:

- a. IFMSA-NL zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. IFMSA-NL spant zich in om Global Health te verbeteren, bewustwording over Global Health in de samenleving te creëren en toekomstig zorgprofessionals optimaal voor te bereiden op hun toekomstige werkveld. Klimaatverandering heeft grote impact op Global Health en de zorgsector draagt in substantiële mate bij aan klimaatverandering. Dit probleem zal de komende jaren naar alle waarschijnlijkheid alleen maar toenemen en zal dus een belangrijk onderdeel zijn van het werkveld van toekomstig gezondheidszorg professionals. Daarom vindt IFMSA-NL het van uiterst belang om verduurzaming hoog op de agenda te zetten in de verbetering van en bewustwording over Global Health en in het voorbereiden van toekomstig zorgprofessionals. De ambities die IFMSA-NL hiervoor heeft zijn van toepassing op alle vier pijlers van de Green Deal zorg 2.0. IFMSA-NL belooft daarom:
 - Bewustwording te creëren over de relatie tussen klimaatverandering en gezondheid en de noodzaak tot verduurzaming van de zorg bij toekomstig gezondheidszorg professionals bijvoorbeeld via sociale media campagnes.
 - Studenteninitiatieven voor het verduurzamen van de zorg in Nederland te verzamelen en etaleren ter inspiratie van anderen.
 - Als aanspreekpunt te fungeren voor studenten die willen bijdragen aan het verduurzamen van de zorg in Nederland.
 - Internationale studenteninitiatieven in het verduurzamen van de zorg te observeren ter inspiratie voor het verduurzamen van de zorg in Nederland.
 - Zich actief in te zetten om (het belang van) verduurzaming van de zorg en de relatie tussen klimaatverandering en gezondheid in het medisch curriculum te verwerken.
 - Duurzaamheid in het beleid van IFMSA-NL na te streven. Denk hierbij aan de keuze voor een bank die duurzaam werkt, het stimuleren van duurzame reisopties bij vrijwilligers en het aanbieden van duurzame maaltijden.

13. Chiesi

Inzet en acties van de Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Netrofarm

a. De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Netrofarm zetten zich in voor CO₂-reductie, circulair werken, en medicijnresten uit water.

b. De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Netrofarm zetten zich samen met hun leden in om de geneesmiddelensector verder te verduurzamen. Daarbij worden vier fasen (van de levenscyclus van een geneesmiddel) onderscheiden: de fase van geneesmiddelenontwikkeling, de productie van geneesmiddelen, de marktphase van geneesmiddelen en de afvalverwerking. Op Europees koepelniveau wil Nederland haar huidige koploperpositie behouden op onderstaande thema's.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- Terugdringen CO₂-emissie van de zorgsector;

De lidbedrijven die geneesmiddelen produceren in Nederland hebben een eigen routeplan opgesteld voor CO₂ reductie van het productieproces. De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Netrofarm richten een kennisplatform in om onderling kennis uit te wisselen over goede voorbeelden op dit gebied.

- Bevorderen circulair werken;

Geneesmiddelen leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving en zijn onmisbaar voor het dagelijks functioneren van heel veel mensen. De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Netrofarm vinden het belangrijk dat de geneesmiddelen die zij produceren en afleveren op een verantwoorde manier worden gebruikt en dat verspillingen worden tegengegaan.

Met een bewustwordingscampagne willen zij patiënten en zorgverleners bewust maken van de impact van medicijnen op het milieu, en hoe een bewust en effectief gebruik van geneesmiddelen kan bijdragen aan een duurzame geneesmiddelenzorg ten behoeve van een beter leefklimaat.

De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Netrofarm nemen milieuproblemen serieus en hebben concrete acties ingezet op het gebied van voorkomen van verspillingen van geneesmiddelen en verpakkingen, en het gebruik van duurzame materialen. Zo hebben zij in 2015, samen met de KNMP, een brancheverduurzamingsplan verpakkingen opgesteld, met concrete doelstellingen voor 2018. Dit heeft er o.a. toe geleid dat producteenheden optimaal zijn afgestemd op de gebruikelijke recepten, dat herverpakken en levering van de dozen met een minimum is beperkt, en dat er in plaats van gebruik van stickers, waar mogelijk, direct wordt geprint op folie en op kartonnen dozen.

Inmiddels is een vervolgplan opgesteld met concrete doelstellingen voor 2022. Zo is in het plan opgenomen dat bovenstaande partijen zich samen inspannen om zowel aan de productiekant als aan de uitgiftekant verspilling van geneesmiddelen en verpakkingen met 20% terug te dringen in 2022, het op termijn vervangen van de papieren bijsluiter door betere digitale alternatieven, en het recyclebaar maken van doordrukstrips. Bovendien leveren de Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Netrofarm begin 2020 een Handreiking Duurzaam Verpakken op voor productielocaties en leveranciers. Daarmee kunnen lidbedrijven aan de slag. Onderdeel van deze handreiking is het formuleren van circulaire inkoopcriteria, en het gebruik van FSC/PEFC-gecertificeerde transportverpakkingen (doelstelling: 80% in 2022). De Handreiking zal met de

Europese koepelverenigingen worden afgestemd om ook op Europees niveau hiervoor draagvlak te creëren.

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen en Bogin hebben samen met zorgverzekeraars opdracht gegeven onderzoek uit te voeren naar de risico's voor mens en milieu in de internationale productieketen van geneesmiddelen. De eerste resultaten van dit onderzoek worden in de zomer van 2019 verwacht. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek ondernemen zij actie in lijn met de handelingsperspectieven die uit dit onderzoek naar voren komen.

Minder geneesmiddelresten in water;

De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Nprofarm nemen actief deel aan het Uitvoeringsprogramma 2018-2022 van de Rijksoverheid 'Ketenaanpak Medicijnresten' uit afvalwater. Volgens Europese wetgeving dienen bedrijven bij registratie van geneesmiddelen een uitgebreide risicoanalyse mee te leveren over de milieueffecten. Bedrijven spannen zich in om een database met deze gegevens op te bouwen. Bovendien werken ze aan milieucriteria die mee worden genomen bij de ontwikkeling van geneesmiddelen.

De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Nprofarm zetten zich in om de informatie over de milieueffecten van geneesmiddelen actief te delen met partijen opdat gezamenlijk maatregelen kunnen worden genomen om de effecten op het milieu terug te dringen.

Leden van de Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen werken aan de ontwikkeling van innovatieve therapieën die maatwerk voor patiënten mogelijk maken (personalised medicine). Deze nieuwe therapieën hebben een gunstig effect op het milieu omdat ze een meer doelmatige behandeling mogelijk maken.

4 Duurzaamheidsjaarverslag

De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, Bogin en Nprofarm willen vanaf 2020 elk jaar een duurzaamheidsjaarverslag uitbrengen, waarin de ontwikkelingen te volgen zijn.

14. ASVZ

Inzet en acties van ASVZ

Met ondertekening van dit blad sluit ASVZ zich aan bij de Green deal: Duurzame zorg voor een gezonde toekomst.

ASVZ ondersteunt mensen met een beperking om het gewone leven te ervaren.

Met alles wat daarbij hoort: een menswaardige leefomgeving, sociale contacten, betekenisvol(le) werk/dag invulling en ruimte om zelf keuzes te maken. Dat doen we midden in de maatschappij, samen met cliënten, hun netwerk, vrijwilligers en onze partners.

Ook op de lange termijn wenst ASVZ deze zorg te kunnen blijven verlenen en beschouwt duurzame bedrijfsvoering als een essentiële voorwaarde om ook in de toekomst een vitale woon- werk- en leefomgeving te kunnen bieden.

ASVZ spant zich in om d.m.v. investeringen, trainingen en voorlichting een duurzame en maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering en duurzaam gedrag te stimuleren en te bewerkstelligen. Niet alleen bij onze medewerkers en cliënten, maar ook bij verwanten, vrijwilligers, toeleveranciers en afnemers.

Wat heeft ASVZ de afgelopen jaren reeds bereikt?

ASVZ heeft in de afgelopen jaren reeds ingezet op de verduurzaming van haar bedrijfsvoering:

® ASVZ hanteert een planning- en control cyclus, waardoor structureel op basis van goede stuurinformatie investeringsbeslissingen worden genomen. Deze beslissingen worden genomen in samenhang met de bredere waarden People, Planet en Profit.

ASVZ heeft in dit kader een informatiesysteem geïmplementeerd waarmee zowel het energieverbruik gemonitord als duurzame maatregelen doorgerekend en bijgehouden kunnen worden. Hiermee kunnen energiebesparende maatregelen en de daarmee behaalde effecten worden vastgelegd en verantwoord;

- ASVZ maakt gebruik van 100% groene stroom;

e Op alle locaties wordt op inductie gekookt i.p.v. op gas;

- ASVZ wekt reeds grootschalig zonnestroom op met 10.600 PV panelen. Voor ongeveer 4.000 extra panelen is in 2019 en 2020 SDE+ subsidie aangevraagd en toegewezen. Deze panelen worden in 2020 en 2021 geïnstalleerd.

- In het kader van dagbesteding worden groente, fruit en planten verbouwd, wordt afval gescheiden, "afvalhout" verwerkt tot nieuwe meubels en gebruiksvoorwerpen of worden gebruikte kleding, spullen en meubels in kringloopwinkels verkocht.

o Op een aantal locaties vindt aparte inzameling van bijv. incontinentiematerialen plaats.

Maar... het kan altijd beter. Vandaar dat ASVZ zich, door ondertekening van de Green Deal Zorg, committeert aan het behalen van de vier gestelde doelen.

Green Deal Zorg

De vier pijlers van duurzaamheid van de Green Deal - CO2 reductie, circulair werken, verminderen medicijnresten uit water en gezondheid bevorderende leefomgeving - geven richting aan de acties van ASVZ. Deze pijlers worden vertaald naar de volgende acties.

1. CO2-reductie

Het verminderen van de uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen door:

- Uitbreiding opwekking van hernieuwbare energie door middel van o.a. zonne- en windenergie;
- Streven naar een gasloze toekomst door het aansluiten op stedelijke warmtenetten of door toepassing van lucht- en bodemwarmte;
- Restant energiebehoefte voorzien d.m.v. inkoop van groene energie (dus ook groen gas);
- Oude woon- en dagbestedingslocaties vervangen door duurzame flexibele en toekomstbestendige locaties: 2050-proof bouwen en renoveren;
- Goederen- en personenvervoer efficiënter maken, gebruik van zo schoon mogelijk vervoer stimuleren en schoon vervoer inkopen;
- Het aantal zakelijke reisbewegingen en/of gebruik van fossiele brandstof te beperken door goede inbedding van andere vormen van communicatie zonder verlies van kwaliteit (bijv. Microsoft Teams) en het voorkomen van verkeersdeelname in de spits;
- Stimuleren van het gebruik van de fiets, zowel naar als tijdens het werk;
- Werken met lokale ondernemers heeft de voorkeur om transportbewegingen te minimaliseren;
- Broeikasgas-arme voeding stimuleren: minder vlees en zuivelproducten en meer lokale producten.

2. Circulariteit

Het verbeteren van de inkoop, het verminderen van afval en het zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken van vrijkomende materialen:

o ASVZ gaat haar inkoop categorieën analyseren om deze in de komende jaren gestructureerd circulair of zo circulair mogelijk te maken;

- Bij inkoop de hoeveelheid verpakkingsmateriaal minimaliseren;

o Hergebruik van gereedschappen, machines, meubels en inventaris binnen de organisatie;

® Hergebruik van materialen op dagbestedingslocaties, bijv. in meubelmakerijen of

kringloopwinkels;

o Afvalscheiding aan de bron en/of in afvalscheidingsstations (dagbesteding);

o Eigen voedselkringen creëren, zelf groente en fruit verbouwen, zelf compost maken en gebruiken.

® Bewustwording overvoeding en inkoop verbeteren: wat eet je in welk jaargetijde en waar komt je voeding vandaan?

o Stimuleren van een papierarme werkomgeving, waardoor zowel de inkoop, distributie, printen, interne post als afvalverwerking verminderd.

3. Medicijnafval

Het reduceren van medicijnafval door middel van:

© Centrale inkoop;

® Centrale distributie;

® Centrale inname en verwerking van restmedicatie;

® Voorlichting aan medewerkers;

• Duurzame samenwerking met ketenpartners, zoals apothekers.

4. Gezonde leefomgeving

Het realiseren van een gezondere leefomgeving, waardoor cliënten en medewerkers zich fitter en gezonder voelen, minder ziek zijn en daarmee minder beslag leggen op gezondheidszorg en medicatie, bijvoorbeeld door:

• Het creëren van groene terreinen, tuinen en overige buitenruimten met meer biodiversiteit: bomen en struiken planten, zaaien van bloementuinen, mozaïek maai beleid, gebruik van bijv. schapen i.p.v. machinaal maaien;

• Het aantrekkelijk en toegankelijk maken van deze groene omgevingen voor cliënten, verwanten, begeleiders en medewerkers, ter stimulering van beweging en frisse buitenlucht;

» Groene daken aanleggen;

® Klimaat adaptieve maatregelen toepassen: het bergen van water en het voorkomen van hittestress;

• Healthy environments: gezond binnenklimaat met schone lucht, groen, voldoende (dag)licht, goede vochtigheidsgraad en akoestische voorzieningen;

© Gezonde voeding stimuleren en voor zowel cliënten als medewerkers beschikbaar maken.

Richting gevers voor de duurzame bedrijfsvoering van ASVZ

Voor de inrichting en implementatie van duurzame bedrijfsvoering volgens de 4 pijlers van de Green Deal Zorg zal ASVZ een aantal werkwijzen hanteren.

Milieuthermometer

ASVZ wil zich voor alle locaties van ASVZ stapsgewijs certificeren voor het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg. Wij starten met de woon- en dagbestedingslocaties op de Lingeboolder te Leerdam (provincie Utrecht). Het milieuthermometer keurmerk vergemakkelijkt het voldoen aan wetgeving en geeft richting aan onze duurzame bedrijfsvoering.

Routekaart CO2 neutraal 2050 ASVZ werkt mee aan de routekaart CO2 neutraal 2050. Hierin zal op portefeulleniveau de strategie voor de verduurzaming van ons vastgoed worden vastgesteld.

Materiaalpaspoort

Door het gebruik van rekenmethodieken zoals MPG en/of materiaalpaspoorten zoals Madaster wordt de milieu impact van materiaalgebruik bij nieuwbouw, renovatie en onderhoud van (delen van) gebouwen, installaties en vaste inrichting verminderd en bij vervanging of demontage het vrijkomende materiaal beter herbruikbaar.

15. Bayer

a. Bayer B.V. sluit zich aan bij de visie van brancheorganisatie Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) en spant zich in voor de duurzaamheidsdoelstellingen op de thema's CO₂-reductie, circulair werken, medicijnresten uit het afvalwater water en gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.

b. Bayer B.V. zet zich in om samen met haar partners de zorgsector verder te verduurzamen: van geneesmiddelenontwikkeling tot na geneesmiddelengebruik' /afvalverwerking. Door het bevorderen van de inzet van innovatieve, gepersonaliseerde behandelingen en geneesmiddelen helpt.

Bayer B.V. op directe en indirecte wijze aan de voorkoming van geneesmiddelenverspilling

. De specifieke inzet van Bayer B.V. op de vier doelstellingen is als volgt:

- Terugdringen CO₂- emissie van de zorgsector;

Bayer B.V. neemt deel aan het kennisplatform van de branche voor uitwisseling van goede voorbeelden over CO₂-reductie in het productieproces, met name in de markt fase en de afvalverwerking.

Door investeringen in slimme technologie stimuleren wij virtueel en flexibel werken, dit bevordert het welzijn van onze medewerkers en het vermindert de werk-gerelateerde reizen en verkeersstromen.

- Bevorderen circulair werken;

Bayer B.V. committeert zich aan het Brancheverduurzamingsplan Verpakkingen dat in de sector geldt.

Hierin zijn concrete doelstellingen geformuleerd voor 2022 op het gebied van voorkomen van verspillingen van medicijnen en verpakkingen en het duurzaam en circulair inkopen van verpakkingen.

Bayer spant zich in haar toeleveranciers te selecteren op het gebruik van circulaire grondstoffen en gebruiksgoederen. Bayer BV heeft de ambitie, conform kabinetsbeleid, uiterlijk in 2050 een volledig circulaire footprint te hebben

- Terugdringen van de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater;

Bayer B.V. committeert zich aan de ketenaanpak 'Medicijnresten uit water' en zal actief deel nemen aan het Uitvoeringsprogramma 2018-2022 van de Rijksoverheid 'Ketenaanpak Medicijnresten' uit afvalwater.

Bayer participeert in Werkgroep röntgencontrastmiddelen, met als doel te komen tot een aanpak voor de vermindering ervan in water. In de taskforce wordt samen met zorgprofessionals verkend welke interventies mogelijk zijn voor het terugdringen van het afval bij gebruik van contrastmiddelen, bijvoorbeeld door de inzet van multipatiënt systemen. Lozing via de patiënt zelf kan onder meer worden voorkomen met plaszakken.

- Creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

Bayer B.V. spant zich in een actieve deelnemer te zijn bij de totstandkoming van de routekaart voor de sector.

Daarnaast helpt Bayer B.V. zorginstellingen door bijvoorbeeld vrijwilligersdag en te organiseren.

Tot slot onderschrijft Bayer B.V. haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid door te luisteren naar wat patiënten en andere betrokkenen nodig hebben voor een goede leefomgeving, doormiddel van de patiënt centraal te stellen bij alle activiteit en die worden ondernomen

16. Bristol Myers Squibb

Bristol en Myers Squibb zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit het afvalwater water en gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.

Bristol en Myers Squibb spant zich wereldwijd in om verantwoord om te gaan met mens en milieu in het algemeen en specifiek op de onderdelen van CO2 reductie, water- en energieverbruik. Tevens zijn wij in Nederland een mantelzorgvriendelijke organisatie hebben en dragen we zorgvuldig bij aan een COVID-19 veilige werkomgeving en hebben we financieel bijgedragen aan de Stichting Zorg na Werk in Coronazorg. (www.zwic.nl)

17. Constantis

Inzet en acties van Constantis adviseurs voor duurzame strategie

a. Constantis adviseurs voor duurzame strategie zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezond makende leef- en verblijfsomgeving

b. Met de door haar ontwikkelde TripppleCare aanpak, ondersteunt Constantis zorginstellingen om op alle beleidsterreinen duurzame stappen voorwaarts te zetten. Van HRM tot governance. Van inkoop tot marketing. Van vervoer tot samenwerking in de zorgketen. Van milieu tot patiënten- en cliënten zorg. De TripppleCare aanpak is gebaseerd op de MVO-richtlijn ISO 26000 en de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. De beproefde TripppleCare-toolkit bevat tientallen instrumenten die zorginstellingen praktische handvatten bieden om duurzaamheid in het DNA van de organisatie te verweven.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

deCO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;

circulair werken te bevorderen;

de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;

en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

18. De Geneeskunde Student

Inzet en acties van de Geneeskundestudent, de landelijke, onafhankelijke belangenbehartiger van ongeveer 15.000 geneeskundestudenten in Nederland.

- a. De Geneeskundestudent zet zich in voor CO₂---reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef--- en verblijfsomgeving.
- b. De Geneeskundestudent is de landelijke, onafhankelijke belangenbehartiger van ongeveer 15.000 geneeskundestudenten in Nederland en streeft naar de best mogelijke zorgprofessionals in de toekomst. Zij representeert de stem van geneeskundestudenten in het medische ethisch, maatschappelijke en politieke debat en stimuleert medisch studenten hierin actief te participeren. Daar klimaatverandering een van de grootste gezondheidsproblemen van deze eeuw vormt, is de aansluiting bij de Green Deal van de zorg noodzakelijk en in lijn met de visie van de Geneeskundestudent om toekomstig artsen maatschappelijk hierbij te betrekken evenals bij de verduurzaming van hun sector.

De Geneeskundestudent belooft daarom:

Diverse partijen onder geneeskundestudenten te verbinden voor verduurzaming van de zorg;

De houding van geneeskundestudenten ten aanzien van klimaatverandering, gezondheid, verduurzaming van de zorg en de integratie hiervan in het medisch onderwijs in kaart te brengen; om deze te vertegenwoordigen of informatie aan te leveren aan partijen die hier direct inspraak op hebben;

Bewustzijn te creëren en kennis te bevorderen onder toekomstig artsen ten aanzien van het belang van en mogelijkheden ter verduurzaming van de zorg;

Initiatieven van geneeskundestudenten met betrekking tot verduurzaming van de zorg --- zowel in zorginstellingen als op faculteiten --- aan te moedigen, te delen en te ondersteunen in verwezenlijking;

Intern te verduurzamen, om zo het goede voorbeeld te geven aan alle toekomstig artsen.

c. Bovengenoemde inspanningen hebben betrekking op al de onderstaande pijlers:

- de CO₂---emissie van de zorgsector terug te dringen;
- circulair werken te bevorderen;
- de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;

- en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

19. Enappgy

Inzet en acties van <Enappgy EU>

- a. <Enappgy EU> zet zich in voor CO2 reductie.
- b. <Enappgy EU> spannen zich in om < CO2 reductie te creëren in de zorgsector door de energieverstopping in de zorg sector panden te reduceren en het hele infrastructuur hiervoor nodig te financieren indien nodig>
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
 - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
 - circulair werken te bevorderen;
 - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
 - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

20. Erasmus MC

Inzet en acties van Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

a. Het Erasmus Medisch Centrum Rotterdam zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

b. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

de CO2-emissie van de zorg sector terug te dringen;

In 2030 een CO2-emissie reductie te realiseren van minstens 49% tov 2019 door (i) uiterlijk in 2030 gebruik te maken van 100% groene stroom, (ii) dagelijkse woon-werkverkeer van medewerkers met 10% te reduceren, (iii) door patiënten-mobiliteit met 10% te reduceren, (iv) in 2021 doen 50% van alle afdelingen mee aan de Train Zone Map challenge waardoor dienstreizen binnen Europa grotendeels met de trein gaan, en (v) 15% reductie in afval en productie van materialen.

circulair werken te bevorderen;

(i) in 2020-21 voor minimaal 75% circulair slopen van oude ziekenhuis-gebouwen, (ii) in 2022 herbruikbare katheters te introduceren, (iii) in 2023 meer dan 80% van het chirurgisch instrumentarium weer in nieuwstaat terug te brengen, en (iv) duurzaamheid als leidend principe in het programma integrale bouw.

de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;

(i) 75% van de retourmedicatie te hergebruiken, (ii) de totale hoeveelheid verontreinigings-eenheden met 30% te verminderen door aansluiting van alle afdelingen op de Pharmafilter-installatie, en (iii) opschaling van gebruik van plaszakken door patiënten die met contrastmiddelen zijn behandeld.

en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert;

(i) een rookvrije omgeving rond het Erasmus MC als bijdrage aan een gezonde bevolking, (ii) door in Partnership met de gemeente Rotterdam het 010 lokale preventie akkoord voor een gezondere bevolking te ondersteunen, (iii) door convergentie van onderzoek van Erasmus MC, TU Delft en Erasmus Universiteit een duurzame, veerkrachtige en gezonde stad te creëren.

21. Groenendijk Bedrijfskleding

Inzet en acties van Groenendijk Bedrijfskleding:

Groenendijk Bedrijfskleding is zich als leverancier van zorgkleding bewust van haar bijdrage aan het duurzaamheidsvraagstuk in de zorg. Groenendijk Bedrijfskleding spant zich in om organisaties in de zorgsector te voorzien van duurzame en/of circulaire bedrijfskleding. Het kiezen voor kleding geproduceerd met de juiste materialen zorgt aantoonbaar voor een CO₂-reductie. Groenendijk voorziet klanten van functionele producten en diensten. Zorgvuldig omgaan met mensen en bewust grondstofgebruik in de productieketen staat centraal. Met oog voor innovatie ontwikkelen wij producten en diensten die circulariteit bereikbaar maken in de zorg.

a. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op de volgende pijlers van de Green Deal zorg 2.0:

de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;

Zorgorganisaties voorzien van een kledingpakket dat een CO₂-reductie oplevert ten opzichte van het huidige kledingpakket. Met een verantwoorde productieketen en expertise rond duurzaam materiaal gebruik realiseren we aantoonbare CO₂-reductie. Ook de bedrijfsvoering van Groenendijk is CO₂-neutraal ingericht met de 3600 zonnepanelen en een koude- en warmteopslag.

circulair werken te bevorderen;

Zorgorganisaties voorzien van een kledingpakket dat bestaat duurzame materialen en functioneert in een circulaire kringloop. Onze dienstverlening spiegelen wij aan de 7'R van circulariteit. Kleding produceren we van gerecycled materiaal, we verlengen de gebruiksduur met ons refurbishment programma en nemen na gebruik kleding retour om dit zo hoogwaardig mogelijk te recyclen. Voorbeelden hiervan zijn kleding, picknickbanken, tassen en isolatiemateriaal. Door onze jarenlange expertise zijn we in staat om op grote schaal duurzame én circulaire oplossingen aan te bieden.

en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorg instellingen die de gezondheid van iedereen bevordert Groenendijk produceert kleding met materiaal dat minder impact heeft op het milieu, vervolgens nemen we afgedankte kleding retour. Deze kleding dient vervolgens als grondstof voor nieuwe textielproducten maar ook voor binnen en buiten meubilair. Hiermee kan een organisatie zichtbaarheid geven aan zijn duurzaamheidsinspanningen. Het kiezen voor een product dat bestaat uit gerecycled of biologisch materiaal levert aantoonbaar een positief effect op de (wereldwijde) leefomgeving.

22. De Nederlandse Vereniging van Heelkunde / Netwerk Groene OK

Inzet en acties van Medisch Specialisten en beroepsgroepen op de OK

a. Op de OK zijn meerdere medisch specialisten en (overige) beroepsgroepen werkzaam. Zoals: chirurgena, anesthesiologen, KNO-artsena, gynaecologena, oogartsena, urologena, kaakchirurgena, plastisch chirurgena, orthopedisch chirurgena, neurochirurgena, operatie assistentena, anesthesiemedewerkerena, recovery verpleegkundigena, etc.

Medisch specialistena op de OK en (overige) beroepsgroepena, bij dezen vertegenwoordigd door de (wetenschappelijke) verenigingen:

- Nederlandse Orthopaedische Vereniging (NOV)
- Nederlandse Vereniging voor Anesthesiologie (NVA)
- Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG)
- Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG)
- Nederlandse Vereniging voor Plastische Chirurgie (NVPC)
- Nederlandse Vereniging voor Thoraxchirurgie (NVT)
- Nederlandse Vereniging voor Urologie (NVU)
- Nederlandse Vereniging voor Mondziekten, Kaak- en Aangezichtschirurgie (NVMKA)
- Nederlandse Vereniging voor Heelkunde (NVvH)
- Nederlandse Vereniging voor Keel-Neus-Oorheelkunde en Heelkunde van het Hoofd-Halsgebied (KNO)
- Nederlandse Vereniging voor Neurochirurgie (NVvN)
- Landelijke Vereniging van Operatieassistentena (LVO)
- Nederlandse Vereniging Van Anesthesie Medewerkerena (NVAM)
- Beroepsvereniging Recovery Verpleegkundigen (BRV)
- Nederlandse Vereniging van Leidinggevendena OK (NVLO)

zetten zich

a. In voor CO₂ reductie, circulair werken, medicijnrestena uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.

b. Deze (wetenschappelijke) verenigingen zien voor zichzelf een agenderende rol weggelegd ten aanzien van het vergroten van het bewustzijn omtrent de doelstellingen van de Green Deal bij de leden die zich bij hen hebben aangesloten. De (wetenschappelijke) verenigingen steunen initiatieven die bijdragen aan dit bewustzijn en aan het daadwerkelijk verminderen van de ecologische voetafdruk; dit betreft een Inspanningsverplichting

c. Medisch specialistena en (overige) beroepsgroepena op de OK zijn bij uitstek de professionals die zorg kunnen dragen voor een groene OK. Zij hebben hierin een specifieke verantwoordelijkheid.

Bovengenoemde Inspanningen worden daarom vertaald naar acties op één of meer van de volgende pijlers:

de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen; circulair werken te bevorderen;

de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;

en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen

bevordert;

d. De betrokken (wetenschappelijke) verenigingen zullen Initiatieven initiëren/stimuleren / steunen die leiden tot verduurzaming van zorgprocessen op de OK en tot kennisontwikkeling op dit gebied (onderzoek). Ook tijdens de opleiding zal aandacht komen voor verduurzaming van zorgprocessen op de OK.

e. Een specifiek Initiatief betreft deelname aan het 'Landelijk Netwerk Groene OK'; een landelijke netwerkorganisatie die zich inzet voor het verduurzamen van zorgprocessen op de OK en het versnellen daarvan.

f. Meer dan voorheen zullen de betrokken (wetenschappelijke) verenigingen goede voorbeelden van een duurzame inrichting van de OK verspreiden. Dit gebeurt onder andere via websites, vakbladen en ledenbijeenkomsten.

g. De medisch specialisten en (overige) beroepsgroepen op de OK realiseren zich dat voor een robuuste en toekomstbestendige verduurzaming van zorgprocessen op de OK inspanningen van meerdere partijen noodzakelijk zijn. Hiertoe gaat men gezamenlijk het gesprek aan met (vertegenwoordigers van) zorgaanbieders/ besturen ziekenhuizen, (vertegenwoordigers van) Industrie en farmacie.

23. Hogeschool Rotterdam

Acties en inzet Green Deal Zorg Hogeschool Rotterdam

Hogeschool Rotterdam zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving. Dit doet Hogeschool Rotterdam door in de regio Rotterdam met partners samen te werken op deze thema's in een zogenoemde quadruple-helix model waarin kennisinstelling, bedrijfsleven, maatschappij en overheid samenwerken.

Hogeschool Rotterdam heeft zicht ten doel gesteld zich binnen het duurzaamheidsframework focussen op 3 domeinen binnen duurzaamheid: Maatschappelijke veerkracht, Circulaire Economie en Klimaatverandering.

Kenniscentrum Zorg Innovatie, het Instituut voor Gezondheidszorg (IVG), Instituut voor de Gebouwde Omgeving (IGO), Instituut voor Engineering en Applied Science (EAS), het Instituut voor Communicatie, Media en Informatietechnologie (CMI) en het Instituut voor Sociale Opleidingen (ISO) vormen op dit moment samen met verschillende bachelor- en masterstudies in het regionale gezondheidszorgdomein een relevante speler in de kennisketen met name op het gebied van Maatschappelijke veerkracht. Met 14.000 studenten en medewerkers die gezamenlijk positieve impact creëren. Het is de ambitie om ook andere opleidingen, onderwijsinstututen, kenniscentra en Centre's of Expertise aan te laten sluiten.

b. Hogeschool Rotterdam spant zich in om bij te dragen aan CO2-reductie, het bevorderen van circulair werken, het terugdringen van medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater en het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op de volgende pijlers:

- CO2 reductie in de zorg.

Door CO2-emissie van het vervoer van zowel de leveranciers als de medewerkers substantieel terug te dringen door het reizen met het stimuleren van ov en fiets en actieve partner te zijn met onderzoek en onderwijs van het ZES programma van de Gemeente Rotterdam.

- Circulair werken bevorderen.

De toepassing van dit principe binnen de gezondheidszorg krijgt steeds meer aandacht. Wij dragen bij aan het bevorderen van circulair werken middels het uitdiepen en toepassen van het principe circulaire inkoop in samenwerking met de verschillende partners op dit vlak. Wij doen dit door onderzoeks- en innovatieprojecten en onderwijs. De aandacht voor veiligheid en kwaliteit is daarbij belangrijk.

- Het creëren van een gezonde leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert;

Heel concreet zijn we in het kader van het SPRING project samen met talrijke partners

bezig met voorkomen van uitval door fysieke en mentale belasting/klachten dus duurzame inzetbaarheid en verpleegkunde studenten en beginnend verpleegkundigen. Fysieke belasting in de werkomgeving, maar ook sociale/mentale belasting (werkdruk, collega's, agressie, omgaan met complexe zaken als overlijden of ernstige ziekte van patiënten) zijn

voorbeelden van factoren, die daarbij van belang zijn en die al (vroeg) in de opleiding aandacht moeten krijgen.

Daarnaast werken we via diverse projecten aan het voorkomen van uitval en het behoud voor de zorgarbeidsmarkt van oudere verpleegkundigen.

Het Living Lab Create4Care helpt praktijkproblemen op te lossen door slimme technische innovaties. De innovaties verlichten vaak fysiek belastende, ergonomisch onhandige en veelvuldig herhaalde handelingen, waar ze het arbeidsproces voor medewerkers verbeteren.

Dit draagt bij aan veilige zorg en duurzame inzetbaarheid. Daarnaast werkt Create4Care aan innovaties die bijdragen aan een nog veiligere patiëntenzorg. In het Erasmus MC kunnen zowel medewerkers als studenten van Hogeschool Rotterdam in de Create4Care studio zelf werken aan zorginnovaties.

Het onderzoek van Joke Mulder (instituut CMI en Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie (EMI)) vanuit haar Comeniusbeurs Teaching Fellows heet Gezonde Leefstijl door Introspective Design Thinking. Joke Mulder onderzoekt met studenten de leefstijl van de bewoners op Rotterdam-Zuid. Mulder gaat een tool ontwikkelen in samenwerking met Creating010 die eerstejaarsstudenten leert empathischer te ontwerpen. De bedoeling is om in september van start te gaan in het eerste leerjaar van CMD.

In het project CP en burgerschap zoeken we uit hoe 40plussers met CP hun burgerschap (e.g. plek in de samenleving, betrokkenheid) ervaren en wat hen hierin ondersteunt. Dit draagt uiteindelijk bij aan betere ondersteuning en kwaliteit van bestaan. In het project Voor een goed leven: Empowerment van 40-plussers met levenslange beperkingen is het doel om 40-plussers met levenslange fysieke beperkingen bewust te maken van hoe het ouder worden van invloed kan zijn op hun leven. Dit moet erin resulteren dat ze de negatieve gevolgen van ouder worden met beperkingen beter kunnen opvangen, en zo hun leefstijl, maatschappelijke en sociale participatie op peil kunnen houden. Hiervoor zetten we een mediacampagne en online leermodule in. Mama's Garden is een informele ontmoetingsplaats voor alle moeders en zwangeren. Het doel van Mama's Garden is het vergroten van het sociale netwerk van deze (aanstaande) moeders en het versterken van het gevoel van capabel ouderschap. Mama's Garden is ingebed bij EMI en er wordt nauw samengewerkt met lectoraat Verloskunde en Geboortezorg ihkv onderzoek en strategie en zijn studenten van Social Work verbonden.

We organiseerden De gezonde week voor IVG-medewerkers in de Rochussenstraat (precorona, lijkt een eeuwigheid geleden). Door middel van workshops is er een week lang aandacht voor stress, veerkracht, bewegen en voeding. Speciaal voor medewerkers van IVG en het Kenniscentrum Zorginnovatie. Met behulp van studentenonderzoek door het IVG-brede vak Urban Health Project hebben we 6 kantines van de HR onderzocht en geadviseerd over hoe ze hun aanbod gezonder en duurzamer konden maken, terwijl het bleef aansluiten op de wensen en behoeften van studenten en medewerkers. Dat deden ze door enquêtes, interviews en de Gezonde

Stichting RotterdamseZorg.nl, Stichting Maatschappij en Onderneming, Kenniscentrum org innovatie (Hogeschool Rotterdam), Bureau Lambregts, Albeda College Rotterdam, Erasmus Universiteit Rotterdam, Erasmus MC, Van Kleef Instituut, Centrum voor Vitaliteit Leiden (Hogeschool Leiden).

Kantine-check van het Voedingscentrum. De kantines zijn ook echt verbeterd in hun aanbod. We gaan de resultaten ook voorleggen aan het Voedingscentrum voor een officieel oordeel. Binnen het Voedselapotheek project in Amersfoort kijken we o.a. naar goede voeding en leefstijl voor mensen

met een migrantenafkomst, kinderen en ouderen, met daarbij aandacht voor goede, duurzame producten die ook betaalbaar zijn. In het promotie onderzoek “Jongeren met een hoor beperking, welkom in het Hoger Onderwijs” onderzoekt promovenda Kirsten van den Heuij hoe we de onderwijsomgeving in het Hoger Onderwijs zo goed mogelijk kunnen inrichten voor studenten met een hoor beperking. Door onderzoek te doen naar de wensen en behoeften van studenten met een gehoorbeperking, de (akoestische) onderwijsomgeving in kaart te brengen en een communicatief-linguïstisch profiel van deze groep studenten te maken, kunnen we inzicht krijgen in hoe ook voor deze studenten, hun talenten in het Hoger Onderwijs tot ontplooiing kunnen komen. In de minor Leefstijl en Gezondheid leren studenten van Verpleegkunde, Diëtetiek, Verloskunde, Fysiotherapie en Ergotherapie om leefstijladvies te geven aan cliënten met een verhoogd risico op gezondheidsproblemen, bijv. door overgewicht, een verhoogde bloeddruk of cholesterol, het metabool syndroom. We werken daarbij samen met Gezondheidscentrum Lijn 2 en werken met cliënten die zijn doorverwezen door de Praktijkondersteuner van de huisarts. Gezien de tijd die jongeren online doorbrengen de afgelopen tien jaar is verdubbeld, wordt het debat over de vraag of deze verschuiving negatieve gevolgen heeft voor het psychologische welzijn van jongeren steeds heviger. De continue drang om online te zijn en het verlies van controle bij het reguleren van technologiegebruik lijkt te resulteren in onder andere slaapstoornissen, geheugenproblemen, angst en depressie^{2*}. In het promotieonderzoek van Ellen Groenestein wordt onderzocht welke factoren – zowel persoonlijke als technologische - van invloed zijn op dit problematische gebruik. De resultaten van het onderzoek moeten handvatten bieden voor overheden, beleidsmakers en instituten voor het ontwikkelen van effectieve maatregelen gericht op het bevorderen van het welzijn van jongeren. Daarnaast leveren de resultaten inzicht in de vraag hoe ‘ontwerpers’ een nieuwe generatie toepassingen en apps kunnen ontwikkelen die de gebruiker echt centraal stellen, door in het design rekening te houden met mogelijk schadelijke effecten op lange termijn.

Binnen de opleiding Social Work werken studenten binnen een praktijk vraagstuk aan nieuwe verbindingen met het medisch en gezondheidsdomein. Thema 1: WMO en versterking van preventie op het gebied van bewegen en gezond gewicht bij ouderen en Thema 2: Integrale hulpvraag signaleren en doorverwijzen, in het sociale en het gezondheidsdomein. Hierin werken zij samen met Kenniscentrum Talentontwikkeling onderzoekslijn Inclusie en met Werkplaats Sociaal Domein Zuid-Holland Zuid. Negentig studenten van de opleiding Communication & Multimedia Design zijn in 2020 aan de slag gegaan met het vraagstuk hoe je Rotterdammers dichterbij een gezonde leefstijl kunt brengen. Studenten namen hun eigen leefstijl onder de loep en trokken samen met verschillende doelgroepen de stad in om hun leefstijl te onderzoeken. Naast zelfreflectie heeft het project (waarbinnen is samengewerkt met TU Delft, Albeda, Erasmus Food Lab, Lijn 2 en DOCK) geresulteerd in verschillende 2 ook op het gebied van onderwijsbeleid worden zorgen geuit over de impact van technologie gebruik in de klas op de leerprestaties van de student. Critici betogen dat smartphone gebruik in de klas, studenten afleidt van hun focus met een negatieve invloed van hun cijfers tot gevolg.

De hierboven beschreven projecten zijn niet uitputtend maar zeker wel illustratief voor onze bijdrage. Deze samenwerkingen, de cross- over tussen de verschillende opleidingen, kenniscentra en COE's met de partners levert relevant en passend onderwijsmateriaal op het gebied van duurzame ontwikkeling in de zorg naast een zichtbare bijdrage aan de zorgpraktijk in het realiseren naar meer duurzaamheid.

24. Johnson & Johnson Medical BV

Inzet en beoogde acties van Johnson & Johnson Medical BV

- a. Johnson & Johnson Medical BV zet zich in voor CO₂-reductie, circulair werken de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Johnson & Johnson Medical BV spant zich in om samenwerkingsverbanden met de academische wereld, de particuliere sector en innovatieve startups op te zetten voor CO₂-reductie, circulair werken de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
 - de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen: pilot programma in samenwerking met technische universiteit, recyclingbedrijf en innovatieve start-up om in NL een proces te testen om recycling van medische hulpmiddelen voor eenmalig gebruik mogelijk te maken. Beoogde voltooiingsdatum van de pilot: Juni 2021
 - circulair werken te bevorderen: via GreenCycl en TUDelft hebben we een apart project laten uitvoeren om te onderzoeken hoe we de teruggewonnen materialen uit bovengenoemd recyclingproject kunnen gebruiken voor het maken van nieuwe producten. Beoogde voltooiingsdatum van de pilot: Juni 2021
 - besparing van energie, water en chemicaliën bij de productie van geneesmiddelen en vaccins. Bij de productie van geneesmiddelen en vaccins is opslag van tussen- en eindproducten noodzakelijk. Dit vond in het verleden plaats in stationaire en mobiele herbruikbare opslagtanks die na gebruik grondig gereinigd moesten worden. Deze herbruikbare tanks worden vervangen door disposable bags. Op onze sites in België heeft dit tot een jaarlijkse besparing van 10.000 m³ water, 5.500 kg schadelijke detergents, 680 000 kWh energie en 24 000 kg farmaceutische afvalproducten geleid. Binnen de pilots hebben we nadrukkelijk gekeken naar de totale ecologische voetafdruk van het productieproces. Een beperkte toename van plastic afval weegt qua voetafdruk niet op tegen de besparingen op het gebruik van water, elektriciteit, chemicaliën en energie.
 - door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert voor onze vestigingen in Nederland wordt 100% hernieuwbare energie gebruikt. Door het verwijderen van plastic voor eenmalig gebruik uit onze bedrijfsrestaurant hebben we ons eenmalige plastic verbruik met 10.000 stuks per jaar kunnen verminderen. Er start een pilootproject over het gebruik van elektrische auto's binnen ons bedrijfsvloot. Wij zijn een van de initiatiefnemers van het Fieldlab Overgewicht en Gezonde Leefstijl in Amersfoort, samen de gemeente Amersfoort en de EBU. Wij hebben een netwerk gevormd om in enkele wijken in Amersfoort met een pilot te starten met als doel het voorkomen van (duurdere) zorg, de zorg rondom mensen te organiseren (het verplaatsen) en slimme zorg en e-health in te zetten (vervangen van zorg) voor mensen met overgewicht. Voor onze werknemers loopt een initiatief rondom "pause on carbon", een campagne om door meer groente en minder vlees te eten en bewust om te gaan met energieverbruik je als individu meewerkt aan het creëren van een gezondere leefomgeving en schone planeet.

25. Kersten Hulpmiddelen

Inzet en acties van Kersten Hulpmiddelenspecialist

a. Kersten Hulpmiddelenspecialist zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.

b. Kersten Hulpmiddelenspecialist spant zich in om:

- Economische prestaties altijd hand in hand te laten gaan met het denken aan mens en milieu. De Green Deal voor de zorg sluit daar naadloos op aan.
- Samen te werken met partijen in de keten. In onze depots reconditioneren wij hulpmiddelen.

Onderdelen worden gedemonteerd, gereinigd en daar waar dat mogelijk en verantwoord is hergebruikt.

Met fabrikanten, zorginstellingen, zorgkantoren, gemeenten, dealers en sociale arbeidsvoorzieningen werken wij samen om:

- o dit model goed te laten functioneren
- o veilig inzetbare onderdelen te produceren
- o de maatschappelijke meerwaarde zo hoog mogelijk te laten zijn
- de diensten en hulpmiddelen die wij leveren een bijdrage te laten geven aan een gezonde en veilige werkomgeving voor de medewerkers in de zorg.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties van de volgende pijlers :
circulair werken te bevorderen

- Wij promoten hergebruik actief bij onze klanten en binnen onze eigen organisatie.
- Wij realiseren een herverstrekkingspercentage van minimaal 70% over alle ons te leveren hulpmiddelen aan zorginstellingen, dealers en gemeenten. Concreet betekent dit dat minimaal 7 van de 10 te leveren hulpmiddelen een hulpmiddel is dat opnieuw wordt ingezet na reconditioneren.
- Afgekeurde hulpmiddelen recyclen we tot veilig inzetbare onderdelen waardoor we minder nieuwe onderdelen hoeven aan te schaffen . Minimaal 75% van de onderdelen die wij inzetten zijn al eerder gebruikt, en indien nodig voor hergebruik gereconditioneerd.
- Bij de inzet van middelen sturen wij primair op een functionele inzet en niet op economische afschrijvingstermijn of voorkeur voor een bepaald merk. Wij kijken niet naar merken of types maar naar oplossing van de problemen.
- Wij selecteren onze samenwerkingspartners mede op basis van deze eisen.

het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen

bevordert

- De hulpmiddelen/diensten die wij leveren bevorderen goede arbeidsomstandigheden in de zorg.
- Hulpmiddelen in ons assortiment selecteren wij primair op:
 - o de bijdrage die zij leveren in het terugdringen van arbeidsverzuim
 - o de mogelijkheid om veilig te werken voor medewerker en optimale zorg voor de dient te leveren
 - o de mogelijkheden voor de zorg om efficiënter te werken zodat de werkdruk verminderd en er meer tijd voor de dient overblijft
 - o een optimale prijsstelling zodat de kosten in de zorg beheersbaar blijven
- Minimaal 20% van de mensen werkzaam bij Kersten Hulpmiddelenspecialist BV hebben een achterstand tot de arbeidsmarkt. Wij bieden mensen de kans deel te nemen aan het arbeidsproces zodat hiermee het welzijn en welbevinden toeneemt.

26. MINT Zorgadvies

Inzet en acties van MINT zorgadvies.

a. MINT zorgadvies zet zich in voor CO₂-reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

b. MINT zorgadvies spant zich in om de bewustwording van zorgmedewerkers rondom klimaatverandering en de gezondheidszorg te vergroten en praktische verduurzaming te bewerkstelligen in zorginstellingen. MINT zorgadvies doet dit middels het geven van inspirerende lezingen aan artsen (in opleiding), studenten, en medewerkers van betrokken bedrijven. Hiermee wordt bewustwording van het effect van de gezondheidszorg op het klimaat bereikt en worden gezondheidsprofessionals geïnspireerd om actie te ondernemen. MINT zorgadvies organiseert ook workshops voor zorgprofessionals, om hen handvatten te reiken om een Green Team te starten en succesvolle duurzaamheidsprojecten uit te voeren. Deze workshops zijn ook beschikbaar voor bedrijven, om te leren hoe ook zij kunnen bijdragen aan het verduurzamen van de gezondheidszorg. MINT zorgadvies draagt ook bij aan de verduurzaming van de gezondheidszorg door zorginstellingen te begeleiden bij projecten voor het verduurzamen van verschillende afdelingen, zoals de OK en de IC.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;

Middels het uitvoeren van praktische projecten in zorginstellingen, en daarbij de CO₂-uitstoot voor en na het implementeren van de duurzame initiatieven te berekenen, draagt MINT zorgadvies bij aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot van de zorgsector. Middels workshops voor zorgprofessionals en bedrijven wordt uitgelegd hoe de zorgsector bijdraagt aan de CO₂-uitstoot, door praktische voorbeelden te geven. Op deze manier worden zorgprofessionals en bedrijven geïnspireerd en gestimuleerd om hun CO₂-uitstoot te verlagen. Deze voorbeelden staan ook beschreven in het e-book wat via de website van MINT zorgadvies beschikbaar is.

- circulair werken te bevorderen;

Tijdens het uitvoeren van praktische projecten in zorginstellingen wordt aandacht besteed aan het verhogen van de circulariteit. Dit aspect komt ook aan bod tijdens de workshops die door MINT zorgadvies aan zorgprofessionals en bedrijven gegeven worden.

27. Radboud UMC

Inzet en acties van Radboudumc:

a. Radboudumc wil voorop lopen in de vorming van een duurzame, innovatieve en betaalbare gezondheidszorg. Die er ook nog is voor de kinderen van onze kinderen. Wij doen dit persoonsgericht en innovatief. En in nauwe samenwerking met anderen in netwerken. Elke patiënt krijgt zo altijd de beste zorg, nu en in de toekomst. We hanteren een integrale benadering door het duurzame gedachtegoed toe te passen in al onze processen: onderwijs, onderzoek, patiëntenzorg, HR-beleid en ondersteunende bedrijfsvoering.

b. Radboudumc spant zich in op de volgende ambities, conform het duurzaamheidsbeleid van het Radboudumc:

- CO2 neutraal;
- Circulaire bedrijfsvoering;
- Met plezier, vitaal en gezond werken binnen een veranderende omgeving;
- Naar een gezondheidsbevorderende omgeving.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;

Het Radboudumc wil energieneutraal in 2030 zijn (gas en elektriciteit). Dit doen we onder andere door:

- o Opstellen en uitvoeren 'routekaart klimaatakkoord Radboudumc'
- o De elektriciteitsbehoefte is in 2021 volledig verduurzaamd. De groene stroom wordt geproduceerd door nieuwe duurzame energiebronnen, zoals wind- en zonneparken;
- o Jaarlijks diverse energiemaatregelen, zoals besparingsmaatregelen, (het voortzetten van) zonnepanelen, windenergie, onderzoek geothermie en het aansluiten van meerdere gebouwen op ringleiding warmte- koude opslag.

Het Radboudumc stimuleert duurzame vervoersvormen:

- o Naast het stimuleren van duurzaam woon-werkverkeer, dienstreizen en patiënten- en bezoekersvervoer, zet het Radboudumc zich in voor het verduurzamen van het goedertransport:

☒ Uitvoeren van het in 2019 ondertekende Living Lab Campus Heijendaal; het samenwerkingsverband met o.a. Radboud Universiteit, HAN University of Applied Sciences en Kennis DC Logistiek Gelderland ten behoeve van emissievrije logistiek.

- o Opstellen en implementeren van duurzaam vliegbeleid in 2020 en 2021:

☒ Reduceren aantal vliegreizen door bevorderen bewustwording klimaatimpact;

☒ Niet meer vliegen naar steden die binnen zeven uur met duurzame alternatieven te bereiken zijn;

☒ Stimuleren videoconferencing.

- circulair werken te bevorderen;

We streven naar een circulaire bedrijfsvoering. Dit doen we onder andere door:

- o het vaststellen en implementeren van het Radboudumc-brede beleid 'maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI)'. In het inkoopbeleid is aandacht voor circulair inkopen, biobased inkopen, milieuvriendelijk inkopen, innovatiegericht inkopen, internationale sociale voorwaarden, MKB-vriendelijk inkopen en social return. In 2023 is MVI geïntegreerd in 45% van de aanbestedingen. In 2025 in 80% van de aanbestedingen.
- o Het uitvoeren van het project 'De Groene OK'. De ambitie is om in 2022 de groenste OK van Europa te zijn. Om dit te realiseren zijn 16 deelprojecten geformuleerd. Deze zijn gericht op het bevorderen van circulariteit, reductie van CO2, het creëren van een gezondheidsbevorderende omgeving en/of monitoring.
- o Terugdringen verspilling van geneesmiddelen. Door geneesmiddelen 'op maat' te verstrekken wordt verspilling voorkomen. Voor opgenomen patiënten streven we naar het doorgebruiken van medicatie dat al in de thuissituatie wordt gebruikt. Wanneer preventie niet mogelijk is, zullen ongebruikte geneesmiddelen opnieuw verstrekt worden.

- de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;

We streven naar minder medicijnen in het afvalwater. Dit doen we onder andere door:

- o Preventie: door middel van voorschrijfbeleid het terugdringen van polyfarmacie;
- o In 2020 worden de resultaten bekend van een vierjarig onderzoek naar de mogelijkheden om medicijnen uit het afvalwater af te breken met behulp van plasma geactiveerd water. We gaan de resultaten delen zodat anderen gebruik kunnen maken van de opgedane kennis.
- o Een vervolg geven aan bovenstaand initiatief door het onderzoek op te schalen van laboratoriumniveau naar praktijkniveau. Hiertoe zal de techniek toegepast moeten worden in riool of toiletunit. In 2020 organiseert het Radboudumc hiertoe een Innovatiehub in samenwerking met Rabobank Rijk van Nijmegen.

- en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

We dragen bij aan een gezonde aarde en vitale mensen. We werken aan een gezondheidsbevorderende omgeving voor onze medewerkers, studenten, patiënten, bezoekers, ketenpartners en de medemens. Tevens is er aandacht voor behoud en herstel van biodiversiteit. We doen dit onder andere door:

- o Actieve aandacht voor preventie van zorg middels leefstijlprojecten, zoals 'Beter Gezond', 'Beter uit bed' en 'Fit4surgery';
- o Radboudumc is lid van 'Groen, Gezond en in Beweging'. Samen met 40 partners wordt aandacht gegeven aan de uitvoering van het lokale preventie akkoord.
- o Radboudumc gaat samen met Radboud Universiteit biodiversiteit integreren in de buitenomgevingsplannen.

Het Radboudumc wil een inclusieve organisatie zijn. Dit doen we onder andere door:

o Vanuit visie en een samenhangende aanpak de focus te leggen op de vitaliteit en motivatie van onze medewerkers om daarmee de komende jaren te bouwen aan een vitale organisatie. Vitaal en met plezier aan het werk in alle levensfasen staat centraal. Passende initiatieven gericht op organisatie, team, leidinggevende en medewerker zijn geclusterd rondom de inhoudelijke speerpunten 'aanpak van werkdruk' en 'generatiebeleid'.

o In samenwerking met de Radboud Universiteit willen in 2025 bekend staan als een inclusief werkgever, dit betekent voor ons dat:

☐ we eraan werken om ons personeelsbestand een afspiegeling te laten zijn van de (regionale) maatschappij;

☐ we in 2025 de doelstelling behalen van 30% vrouwen aan de top, waaronder specifiek vrouwelijke hoogleraren;

☐ we de door onszelf in enig jaar gestelde quotumdoelstelling behalen, als aangegeven in de participatiewet en onze jaarlijks aan te scherpen visie op inclusiviteit van bepaalde doelgroepen.

28. Simple Comply

Inzet en acties van SimpleComply BV

a. SimpleComply BV zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

b. Met het menselijke element als de essentie van ons bedrijf spant SimpleComply BV zich in om de verwachtingen van zorginstellingen en de ervaringen van de patiënt te overtreffen door het leveren van geavanceerde en concreet inzetbare oplossingen. Vanuit onze 3 pijlers te weten Afvalbeheer voor de zorg, Digitale Gezondheidszorg en Gezondheidszorg Accreditatie, werken wij blijvend aan het leveren van uitzonderlijke kwaliteit met innovatieve producten, op maat gemaakte oplossingen en uitgebreide diensten voor de gezondheidszorg. Onze overtuiging is dat dit de leefomgeving en gezondheid van iedereen zal bevorderen. Onze belofte is om volledig toegewijd te zijn aan alles wat we doen voor onze klanten, partners en professionals in de medische sector.

Afvalbeheer voor de Zorg:

Onze afvalbeheer oplossingen zijn ontwikkeld om zorginstellingen op een eenvoudige, effectieve en efficiënte manier Specifiek Ziekenhuis Afval te laten beheren en om te zetten naar volledig gesteriliseerd bedrijfsafval. Voor zorginstellingen betekent dit lagere operationele kosten, minder afval en een lagere CO2 uitstoot. Het eindproduct is na verwerking 100% circulair toe te passen.

Digitale Gezondheidszorg:

Onze Digital Health oplossing is een real time ECG / Cardiovasculair Telemonitoring systeem, speciaal bedoeld voor patiënten met acute en chronische hartklachten. Het draagbare systeem zorgt voor een interactieve bewaking van hartpatiënten en combineert dit met Kunstmatige Intelligentie software voor real-time, detectie, prognose en hulp bij diagnose, alsmede directe interactie en respons in noodsituaties. Real-time betekent dat de toestand van patiënten 24 uur 7 dagen per week, onafhankelijk van locatie kan worden gemonitord. Voor zorginstellingen betekent dit een effectievere en kostenverlagende manier van zorgverlening op afstand. Voor de patiënt betekent dit betere zorg, minder stress en uiteindelijk een verlaging van het aantal (onnodige) patiënt bewegingen van en naar het ziekenhuis met CO2 reductie tot gevolg.

Gezondheidszorg Accreditatie:

Het streven naar kwaliteit.

Accreditatie wordt beschouwd als een van de belangrijkste referentiepunten voor het meten van de kwaliteit van een organisatie. Voorbereiding op accreditatie geeft zorg organisaties de gelegenheid om haar sterke punten en verbeterpunten te identificeren, waaronder maatregelen voor het terugbrengen van medicijnen. Standaardisatie en met name de handhaving hiervan middels accreditatie kan voorkomen dat artsen veel meer voorschrijven dan de patiënt nodig heeft of dat een ziekenhuisapothekers meer meegeven dan wat strikt noodzakelijk is conform het recept.

Het continue verbeteren.

Accreditatie toont aan een zorginstelling zich continu inzet om te blijven voldoen aan huidige standaarden, kosten te beperken en prestatieverbetering uit te voeren.

29. Marga Klompé (SZMK)

Inzet en acties van Marga Klompé

a. Marga Klompé zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit wat er en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

b. Marga Klompé spant zich in om

Na realisatie van geplande nieuwbouwactiviteiten voor 2030 voldoen aan meer dan 49% CO2 reductie t.o.v. 2009. Vanaf 2009 zijn er concrete meetgegevens beschikbaar op stichtingsniveau over het verbruik van gas en elektra. Bij de realisatie van nieuwbouw, de geplande nieuwbouw en het doorvoeren van verduurzamingsacties zal Marga Klompé aantoonbaar meer de 49% CO2 reductie realiseren. Minimaal 20% verbruik elektrische energie zelf duurzaam opwekken, overige energie 100% duurzaam opgewekt inkopen. Alle eigen panden met een verwachte resterende levensduur van minimaal 15 jaar en nieuwbouw zullen worden voorzien van zonnepanelen. Daarnaast wordt door duurzame opwekking middels WKO installaties. 20% van het totale BVO reeds duurzaam verwarmd. Alle energie die Marga Klompé inkoopt wordt via een inkooporganisatie 100% duurzaam ingekocht en dit is geborgd in het duurzaamheidsbeleid voor de komende jaren.

Borging reductie tot 0% lozing medicijnresten in afvalwater.

In de praktijk zijn er reeds diverse richtlijnen en werkinstructies over de omgang met restmedicatie. Dit zal in alle procedures worden geborgden gemonitord/verantwoord het via kwaliteitssysteem.

30. TOSCA

Inzet en acties van TOSCA – Tribe of Sustainability Change Agents

- a. TOSCA zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. TOSCA spant zich in om kennis bij organisaties in de zorgsector over Integrated Reporting te vergroten, teneinde toepassing van Integrated Reporting (IR) te bevorderen. IR is een manier van verslaglegging waarbij een koppeling wordt gemaakt tussen financiële en niet-financiële resultaten van een organisatie.

Wij zijn er van overtuigd dat transparantie via een Integrated Report over de doelen die in de green deal door Partijen zijn afgesproken, de voortgang die tussentijds wordt gerealiseerd en de stappen die nog moeten worden genomen om de lange termijn doelen te realiseren, bijdraagt aan beter inzicht bij en een actievere dialoog met alle betrokkenen, zowel intern als extern.

Door brede adaptatie van Integrated Reporting, eventueel ondersteund met een sectorbreed IR-convenant, ontstaat inzicht in wat koplopers doen om de doelen te bereiken en wat achterblijvers kunnen doen om te versnellen.

31. Voedingscentrum

Inzet en acties van het Voedingscentrum:

a. Het Voedingscentrum ondersteunt de doelen van de Green Deal Duurzame zorg. Onze belofte heeft betrekking op pijler 4: het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

b. Het Voedingscentrum spant zich in om:

Consumenten te informeren over en stimuleren tot een gezonde en meer duurzame voedselkeuze.

Eenzijds, door consumenten via professionals en direct te voorzien van 'tools' waardoor mensen gezondere en duurzamere voedingskeuzes kunnen maken (bijv. Schijf van Vijf richtlijnen, website met > 30 miljoen bezoeken per jaar, Eetmeter, Kies Ik Gezond app; recepten). Anderzijds, door de eetomgeving gezonder te maken (bv. scholen, sportkantines)

In het Preventie akkoord (2018) zijn mooie ambities opgenomen over gezonde voeding in ziekenhuizen:

“Gezonde voeding in ziekenhuizen In de komende jaren maken we voeding in een aantal ziekenhuizen gezonder; voor patiënten, personeel en bezoekers. Dit draagt bij aan het herstel na ziekten van patiënten, aan een gezonde werkomgeving en aan een gezonde keuze voor bezoekers. In 2025 is voor patiënten, personeel en bezoekers in 50% van de ziekenhuizen het voedingsaanbod gezond, uiterlijk in 2030 is het voedingsaanbod in alle ziekenhuizen gezond. Daarnaast wordt ingezet op een gezonder voedingsaanbod in andere typen zorginstellingen. “

Wij sluiten aan op deze ambitie door het beschikbaar stellen van de Richtlijn Gezondere Eetomgevingen. Deze richtlijn heeft de basis de richtlijnen voor schoolkantines, maar is nu verbreed tot alle eetomgevingen: het kent een modulaire opbouw die te gebruiken is van bedrijfsrestaurant, pretpark tot ziekenhuis.

b. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- Het beschikbaar maken van de Richtlijn gezondere eetomgeving voor ziekenhuizen en zorg) : hoe ziet een gezonde omgeving eruit en hoe meet je dat?

<https://www.voedingscentrum.nl/professionals/gezonde-eetomgeving/de-richtlijn-gezondere-eetomgevingen.aspx>

- We bieden ons aan als sparring partner voor de sector

- Wij denken graag mee over de implementatie van gezondere eetomgevingen in de zorg

32. Werkgroep Zorg 2025

Inzet en acties van Werkgroep Zorg 2025

- a. Werkgroep Zorg 2025 zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

- b. Werkgroep Zorg 2025 spant zich in om jonge zorgprofessionals uit verschillende beroepsgroepen te verenigen in de sterke wens tot versnelling van de verduurzaming van de zorgsector. Dit doet zij door het opstellen en uitbrengen van een Green Paper, waarin wordt opgeroepen tot meer bindende afspraken binnen de sector. Er wordt aandacht gevraagd voor het verhogen van de kennis en wetenschap en meer samenwerking in het concreet bereiken van resultaten door de partijen die hierin werkelijk mogelijkheden hebben. Deze boodschap zal breed verspreid worden, zowel in de politiek als onder jonge zorgprofessionals, via nieuwsbrieven, magazines en social media.

33. Westerkim

Inzet en acties van Woonzorgcentrum de Westerkim (verder: de Westerkim)

De Westerkim draagt vanuit haar belofte (missie en visie) van harte bij aan duurzaamheid in de zorg en op andere terreinen. In onze grondslag, zoals opgenomen in de Statuten van de stichting, staat dat de Bijbel - Gods woord - de grondslag is voor ons dagelijks handelen. De Bijbel geeft aan dat we de wereld en alles wat deze ons biedt in bruikleen hebben gekregen en daar op een goede manier mee om moeten gaan en aan bijdragen. Dit vanuit de gedachte van goed rentmeesterschap.

De Westerkim ondertekent daarom de Green Deal 'Duurzame Zorg voor een gezonde toekomst' en zet zich daarmee in voor de in artikel 2 van de Green Deal zorg 2.0 C226 benoemde thema's.

En wel op de volgende manieren (inspanningen en acties):

Het terugdringen van de CO₂-emissie van de zorgsector

- Het vervangen van de gebouwdelen van de huidige locatie door een duurzaam, toekomstbestendig en energie neutraal gebouw (ENG), gasloos en voorzien van zonnepanelen;
- Het nog meer verlagen van de CO₂-emissie door het monitoren van het energiegebruik;
- Het – indien nog nodig - inkopen van duurzame energie.

Het bevorderen van circulair werken

- Bij de sloop van de gebouwen worden de onderdelen en het puin gescheiden en waar mogelijk hergebruikt;
- Het waar mogelijk scheiden van afval;
- Het bij de inkoopprocessen maken van afspraken met de leveranciers over circulair werken, hergebruik en voorkomen van onnodige verspilling.

Het terugdringen van de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater

- Het voorkomen van lozing van medicijnresten in het oppervlaktewater;
- Afspraken maken met de apotheken voor het retourneren van medicijnen;
- Minder (onnodige) voorraad op de locatie;
- Het geven van betere voorlichting / het optimaliseren van de bewustwording m.b.t. medicijnveiligheid inclusief afvoer (vaste en vloeibare) restanten medicijnen,
- Medewerking verlenen aan (toekomstig) onderzoek naar het verminderen van medicijnresten in water.

Het creëren van een leefomgeving in en buiten de zorginstelling die de gezondheid van iedereen bevordert.

- Het vergroten van bewustwording en algemene kennis bij medewerkers, vrijwilligers, cliënten en andere betrokkenen over onderwerpen die de duurzaamheid aangaan;
- Het ondersteunen en faciliteren van alle betrokkenen in het verduurzamen van de processen;
- Het opzetten en uitrollen van een vitaliteitsprogramma voor medewerkers;

- Het terugdringen van het roken door medewerkers en vrijwilligers, met als doel een rookvrije organisatie bij de ingebruikname van de nieuwbouw. (Uitzondering zijn de bewoners zelf).

34. Wilhelmina Ziekenhuis Assen

Inzet en acties van het Wilhelmina Ziekenhuis Assen:

a. Het Wilhelmina Ziekenhuis Assen (WZA) zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, uit het water halen van medicijnresten en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving. Het WZA werkt hiermee aan de verduurzaming van de ziekenhuiszorg en maakt dit naar buiten zichtbaar met het keurmerk Milieuthermometer Zorg. Dit keurmerk vergemakkelijkt het voldoen aan wetgeving en geeft richting aan CO2 reductie en circulaire bedrijfsvoering.

CO2 reductie

Samen met een externe partij hebben wij als WZA een routekaart opgesteld die moet leiden tot een reductie van 49% in 2030 en uiteindelijk tot een reductie van 95% in 2050.

Circulair werken

Er loopt een project met als doelstelling om in 2021 5% minder restafval te produceren. Dit hebben wij al deels bewerkstelligd door kartonnen bekertjes en PMD apart in te zamelen, deze afvalstromen worden gerecycled. Met het zilveren niveau van de Milieuthermometer Zorg zullen wij ook met inkoop aan de slag gaan om meer circulair in te kopen.

Verminderen medicijnresten uit water

Hiervoor stellen wij nog plannen en doelen op in een werkgroep.

Gezondheidsbevorderende leefomgeving

De ambitie van ons ziekenhuis luidt: 'De Drent is de meest gezonde en vitale inwoner van Nederland.' Momenteel zijn we bezig met de aanpassing van onze verpleegpleinen. Het belangrijkste doel van de verpleegpleinen is om te functioneren als gastvrije omgevingen. We willen deze zodanig inrichten dat ze bijdragen aan de ambitie van het WZA. Daarnaast is ons ziekenhuisterrein vanaf 1 november rookvrij. Hiermee dragen wij bij aan het rookvrij opgroeien van kinderen: ieder kind dat geboren wordt, moet de kans krijgen om volledig rookvrij op te groeien.

Om duurzaamheid te verankeren in onze organisatie vinden we het belangrijk om een soort kapstok te creëren. We doen al verschillende dingen op het gebied van duurzaamheid, maar wat nog mist is coördinatie en samenhang. Daarom is ons doel om de verschillende thema's onder te brengen in het huidige strategische beleid en om duurzaamheid vanaf 2023 onderdeel te laten zijn van de strategie van ons ziekenhuis. We richten een werkgroep/projectgroep op met alle betrokken stakeholders. Een projectleider zal coördineren en aansturen.

Aanpak: Lean

Lean en MVO passen goed bij elkaar. De Lean aanpak stelt 'reductie van verspilling' in het proces centraal. Voor een organisatie als de onze, die met MVO bezig is, ligt de link naar duurzaamheid voor de hand. Dan is het vanzelfsprekend om kosten te verlagen door energiebesparing, terugdringen van afval en verbeteren van menselijk welzijn. Binnen concrete thema's kunnen medewerkers aan de slag om verbeterprojecten te zoeken (denk aan thema's als: papierloos, minder kilometer, duurzaam & lekker of lokale producten). Iedereen kan initiatieven opstarten met goedkeuring & support van het managementteam. En iedereen weet dat de organisatie hiermee vaak gratis positieve aandacht krijgt in de media.

b. Het Wilhelmina Ziekenhuis Assen is in het kader van de Green Deal bereid om kennis te delen en hierover te communiceren met andere instellingen, zodat via samenwerking de gehele zorg duurzaam gaat werken.

35. G*zicht

Inzet en acties van gzicht B.V.

- a. Adviesbureau gzicht B.V. zet zich in voor het verbeteren van de bedrijfsvoering van zorgorganisaties gericht op CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving;
- b. Adviesbureau gzicht spant zich in om:
 - financiële en bedrijfskundige 'Green Deal zorg 2.0' vraagstukken samen op te lossen;
 - zorgbestuurders bij de verduurzaming van de bedrijfsvoering te adviseren en ondersteunen;
 - bewustwordings- en veranderprogramma's te organiseren met verschillende stakeholders zoals medewerkers, bestuurders en management;
 - zorgorganisaties te ondersteunen bij het opstellen van een:
 - i. financiële business case van verduurzamingsprojecten waarbij financiële en niet financiële resultaten inzichtelijk worden gemaakt;
 - ii. duurzaam financieringsplan behorende bij een duurzaam vastgoedplan. En het begeleiden van de aanvraag van een groenverklaring van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de aanvraag groenfinanciering;
 - een meerjaren verduurzamingsplan op te stellen samen met de zorgorganisatie om de doelstelling van de Green Deal Duurzame Zorg te plannen zoals 49% CO2 reductie in 2030;
 - een duurzaamheidsjaarverslag en duurzaamheidscommunicatieplan op te stellen voor en met de zorgorganisatie;
 - met een scherpe blik te kijken naar de 'Green Deal zorg 2.0'-vraagstukken waar je als Zorg organisatie in de omgeving, die continu verandert, tegenaan loopt;
 - eerst te luisteren naar jou en jouw collega's om de vraag achter de wensen te ontdekken en dan pas advies te geven;
 - samen de doelen van de Deal zorg 2.0' te realiseren.

36. KNMG

Inzet en acties van KNMG

- a. KNMG zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Artsenfederatie KNMG (Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst) zet zich in voor de kwaliteit van het artsenvak en de volksgezondheid. Zodat artsen de beste zorg aan patiënten kunnen bieden en geneeskundestudenten goede artsen worden. In het verlengde hiervan nemen wij actief deel aan het maatschappelijke en politieke debat over onderwerpen op het snijvlak van zorg en samenleving. De KNMG onderschrijft het belang van de doelstellingen van de Green

Deal Duurzame Zorg:

De KNMG spant zich in op de verduurzaming van de zorg onder de aandacht te brengen en te houden van haar achterban en van de politiek, samen met haar federatiepartners. De KNMG vraagt aandacht voor de onderwerpen via haar kanalen en op sociale media. Daarnaast spant de KNMG zich in om via de programma's van de Europese koepelorganisatie van artsen (CPME) ook op Europees niveau aandacht en bewustvorming te creëren voor de thema's van de Green Deal Duurzame Zorg. In haar eigen bedrijfsvoering stimuleert de KNMG beperkingen van de CO2 uitstoot, bijvoorbeeld door het stimuleren van OV-gebruik en het vergaderen via videotools.

37. Less2Care

Inzet en acties van Less2care

- a. Less2care BV zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Less2care BV spant zich in om het concept “Geen po-, urinaal- of Katheterzak inhoud meer te lozen op het riool” te verspreiden binnen verpleeghuizen. Aantonen dat het naast hygiëne, milieu ook financieel een positieve bijdrage levert.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
 - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen; Door vacumeer technologie 50% afvalvolume reductie waardoor ook 50% minder transport. Door het uitsluiten van spoelers en vermalers 100% water besparing.
 - circulair werken te bevorderen; Kunststofgranulaat van 100% gerecycled inco materiaal (ARN) hergebruiken voor de kunststof po en urinaal. Gebruikt incomateriaal intern direct in de juiste zak / verpakking, klaar en gedefinieerd voor transport naar de recycling.
 - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen; Concept waarbij Po en urinaal spoelen of vermalen niet meer nodig is waardoor de inhoud met medicijnresten niet meer in het riool uitkomt. Tevens werken volgens de richtlijnen. Een voor de zorg zeer aantrekkelijke manier: Efficiënter, hygiënischer en goedkoper.
 - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert: Gebruikt inco materiaal en alle mogelijk met lichaamssappen besmet materiaal direct in een lucht en gasdichte zak. Bewoners, alle medewerkers en bezoekers worden niet meer blootgesteld aan vieze geur (of besmet materiaal)

37. Bayer

Inzet en acties Bayer

a. Bayer B.V. sluit zich aan bij de visie van brancheorganisatie Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) en spant zich in voor de duurzaamheidsdoelstellingen op de thema's CO₂-reductie, circulair werken, medicijnresten uit het afvalwater water en gezond makende leef- en verblijfsomgeving.

b. Bayer B.V. zet zich in om samen met haar partners de zorgsector verder te verduurzamen: van geneesmiddelenontwikkeling tot 'na geneesmiddelengebruik'/afvalverwerking. Door het bevorderen van de inzet van innovatieve, gepersonaliseerde behandelingen en geneesmiddelen helpt Bayer B.V. op directe en indirecte wijze aan de voorkoming van geneesmiddelenverspilling.

De specifieke inzet van Bayer B.V. op de vier doelstellingen is als volgt:

- Terugdringen CO₂- emissie van de zorgsector;

Bayer B.V. neemt deel aan het kennisplatform van de branche voor uitwisseling van goede voorbeelden over CO₂-reductie in het productieproces, met name in de marktphase en de door investeringen in slimme technologie stimuleren wij virtueel en flexibel werken, dit bevordert het welzijn van onze medewerkers en het vermindert de werk-gerelateerde reizen en verkeersstromen.

- Bevorderen circulair werken;

Bayer B.V. committeert zich aan het Brancheverduurzamingsplan Verpakkingen dat in de sector geldt. Hierin zijn concrete doelstellingen geformuleerd voor 2022 op het gebied van voorkomen van verspillingen van medicijnen en verpakkingen en het duurzaam en circulair inkopen van verpakkingen. Bayer spant zich in haar toeleveranciers te selecteren op het gebruik van circulaire grondstoffen en gebruiksgoederen. Bayer BV heeft de ambitie, conform kabinetsbeleid, uiterlijk in 2050 een volledig circulaire footprint te hebben.

- Terugdringen van de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater;

Bayer B.V. committ eert zich aan de ketenaanpak 'Medicijnresten uit water' en zal actief deel nemen aan het Uitvoeringsprogramma 2018-2022 van de Rijksoverheid 'Ketenaanpak Medicijnresten' uit afvalwater. Bayer participeert in Werkgroep röntgencontrastmiddelen, met als doel te komen tot een aanpak voor de vermindering ervan in water. In de taskforce wordt samen met zorgprofessionals verkend welke interventies mogelijk zijn voor het terugdringen van het afval bij gebruik van contrastmiddelen, bijvoorbeeld door de inzet van multipatiëntsystemen. Lozing via de patiënt zelf kan onder meer worden voorkomen met plaszakken.

- Creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

Bayer B.V. spant zich in een actieve deelnemer te zijn bij de totstandkoming van de routekaart voor de sector. Daarnaast helpt Bayer B.V. zorginstellingen door bijvoorbeeld vrijwilligersdagen te organiseren.

Tot slot onderschrijft Bayer B.V. haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid door te luisteren naar wat patiënten en andere betrokkenen nodig hebben voor een goede leefomgeving, door middel van de patiënt centraal te stellen bij alle activiteiten die worden ondernomen afvalverwerking.

39. Stichting Espria en haar bedrijfsonderdelen, te weten de Trans, GGZ Drenthe, SSC en Facilitair Bedrijf, Evean, Icare VVT, Icare Jeugdgezondheidszorg, Zorggroep Meander en Zorgcentrale Noord

Inzet en acties Stichting Espria en haar bedrijfsonderdelen.

Stichting Espria en haar bedrijfsonderdelen, te weten de Trans, GGZ Drenthe, SSC en Facilitair Bedrijf, Evean, Icare VVT, Icare Jeugdgezondheidszorg, Zorggroep Meander en Zorgcentrale Noord

Onze missie is om kwetsbare mensen te ondersteunen en bij te dragen aan hun kwaliteit van leven. Persoonsgerichte zorg en positieve gezondheid spelen hierin een belangrijke rol. Wij zijn ons ervan bewust dat de inrichting van de leefomgeving een grote invloed heeft op iemands gezondheid en kwaliteit van leven. Binnen ons concern spannen we ons daarom in om een gezonde leefomgeving en verduurzaming van de zorg te bevorderen. Wij hanteren daarbij een brede interpretatie van duurzaamheid, namelijk een gezonde balans tussen mens, milieu en welvaart.

Door middel van deze belofte onderschrijft Espria het belang van de pijlers van de Green Deal Zorg.

Inzet het acties van Stichting Espria en haar bedrijfsonderdelen op:

- Terugdringen CO2-uitstoot
- Circulair werken
- Minder medicijnresten in het water
- Gezondheidsbevorderende werk- en leefomgeving

Pijler 1: CO2 emissie reductie

Wij zijn ons bewust van onze bijdrage aan de klimaatdoelstellingen die Nederland zich heeft gesteld. De impact van de zorgsector op het klimaat is aanzienlijk en ook Espria draagt door haar activiteiten en vastgoed hieraan bij. Wij onderschrijvende nationale CO2 emissie reductie doelen.

Hiertoe leveren we de volgende inspanningen:

- Beleidskaders: Espria stelt dat CO2 reductie een prioriteit heeft ten aanzien van doelstellingen op maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Kennis en kunde: Espria heeft tijd en middelen ingezet om de CO2 emissie inzichtelijk te maken
- Energiebeleid t.a.v. vastgoed: er wordt een CO2-emissie reductieroutekaart voor de vastgoed portefeuille gerealiseerd
- Verkeer en werk: door middel van een omvangrijke transitie naar digitaal werken en eHealth bevordert Espria het werken op afstand. Hiermee wordt actief aandacht besteed aan het reduceren van gereden kilometers. Tot slot zal ook het gebruik van duurzame vormen van vervoer worden geïnventariseerd.

Pijler 2: Circulair werken

Wij onderschrijven het belang van grondstoffenbehoud en bevorderen circulair werken. Wij spannen ons in voor de vermindering van verspilling, bijvoorbeeld door:

- Kennis ontwikkeling op het gebied van afvalreductie, bijvoorbeeld door het gebruik van 'slim' incontinentiemateriaal
- Reduceren van papiergebruik door bijvoorbeeld digitaal werken en gebruik van online vergaderstukken
- Wij dragen in ketensamenwerkingen uit dat reduceren van grondstoffen van belang is. Dit doen wij door het gesprek met leveranciers aan te gaan op gezamenlijke mogelijkheden voor reduceren van grondstoffen. Wij leveren hierdoor een inspanning door naar onze eigen activiteiten te kijken én ketenpartners aan te moedigen hier ook actie op te ondernemen.
- Voor de invulling voor het reduceren van grondstoffen onderschrijven wij het belang van vermindering van (voedsel)verspilling, verminderen van verpakking, gebruik van gerecyclede producten en actief kijken naar duurzame opties m.b.t. producten (bijv. door te kijken naar verlengen van afschrijvingen, interne herverdeling etc.).

Pijler 3: Medicijnen uit afvalwater:

Onze cliënten en patiënten maken gebruik van medicatie. Door de juiste voorschrijvingen, toediening, opslag en afvoer van medicatie kunnen we bijdragen aan het reduceren van medicijnverbruik in de zorgketen, waardoor er ook minder medicijnen in afvalwater eindigen.

Wij dragen hieraan bij door aandacht te schenken aan:

- In medicatie beleid de aandacht te vestigen op verminderen van medicatiegebruik, bijv. door bevordering van onderzoek en kennis naar het voorschrijfgedrag en alternatieven voor veelgebruikte medicamenten in geriatrie en psychiatrie (denk aan veelvuldig en foutief gebruik van slaapmedicatie)
- Medicatieveiligheid, d.m.v. de heersende kwaliteitsrichtlijnen zodat medicatie op een juiste manier wordt bewaard en toegediend
- Kennis en kunde bij zorgmedewerkers, d.m.v. (bij)scholing
- Medicatiebeleid gericht op vermindering van verspilling, hierbij kan gedacht worden aan: verkleinen van medicatieporties, inzetten op juiste medicatiecontrole, gebruik van thuismedicatie bij korte opnames en keuze van voorkeursmedicatie.

Voor de invulling van dit beleid zal het welzijn van de cliënt en professionaliteit van de medewerker altijd voorop staan.

Pijler 4: Gezondheid bevorderende omgeving

Wij zetten ons in voor een gezondheid bevorderende omgeving voor onze cliënten en medewerkers. Wij onderkennen dat fysieke, psychische en sociale aspecten allen bijdragen aan gezondheid. Ons doel is het welzijn van r cliënten hiermee te ondersteunen, of dit nu preventief of herstel bevorderend is. Als werkgever is ons doel de gezondheid van onze medewerkers te ondersteunen. Ten slotte erkennen wij onze rol als maatschappelijke organisatie en nemen hier de verantwoordelijkheid in om een gezondere leefomgeving te creëren. Een gezonde omgeving draagt bij aan een gezondere samenleving en daarmee minder druk op de zorg van de toekomst.

Wij dragen hieraan bij door aandacht te schenken aan:

- Kennis en kunde beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld door opleidingen m.b.t. healing environment te faciliteren bij relevante medewerkers
- Helende omgeving als afwegingskader te stellen bij renovatie en nieuwbouw: omvangrijke vastgoedbeslissingen zullen altijd beoordeeld worden op het effect op de helende omgevingsaspecten
- Gezondheid bevorderende maatregelen voor medewerkers beschikbaar stellen; dit zal in de vorm van deskundigheid (bijv. Arbo-deskundigen), apparatuur (bijv. IT oplossingen) en kennis (omvangrijk kennis platform m.b.t. vitaliteit op het werk).
- Gezondheid als hoeksteen in voedingsbeleid opnemen
- Bevorderen van kennis t.a.v. gezonde voeding bij medewerkers en cliënten
- Waarborgen van een gezond interieur voor cliënt en medewerker. Hierbij kan gedacht worden aan licht, lucht, geluid, temperatuur, groene omgevingen en uitzicht als belangrijkste beïnvloedbare factoren t.a.v. onze gebouwen

